

Gerhard Debbrecht

Mit kezdjek

a MISÉVEL?

Válaszolunk a FIATALOK kérdéseire

**Prugg Verlag
Eisenstadt**

Gerhard Debbrecht

Mit kezdjek

a MISÉVEL?

Válaszolunk

a FIATALOK kérdéseire

**Prugg Verlag
Eisenstadt 1988**

Az eredeti mű címe: Messe - für mich?

Antworten auf Fragen junger Menschen

9. Auflage 1987. Herder, Freiburg-Basel-Wien

Fordította: Puhl Antal

Egyházi engedéllyel. Druck: Eisenstädter graphische
GesmbH, 7000 Eisenstadt, Österreich

ELŐSZÓ

"Azért jöttem, hogy tüzet gyújtsak a földön:
mennyre szeretném, ha már föllobbanna."

Názáreti Jézus

"Isten azért jött, hogy béklyóiból kioldja a szeretet
emberfeletti erőit a földön, és mi: kezes bárányokká
szelidítettük azokat!"

Mario von Galli

Kedves ismeretlen Barátom!

*Leveleimet Hozzád intézem, aki megszokásból vagy
kényszerből, talán csak néha, vagy sohasem jársz el plébániád
miséire. Mint ifjúsági lelkipásztor és hittanár, számtalanszor
hallottam, milyen teherré válhat újra meg újra részt venni ezen az
"elsőosztályú temetésen". Néhány fiatal azt is mondotta: "Mit
kezdjek a misével? Talán, ha látnám az összefüggéseket, vagy
tudnám az értelmét! De hát erről senki sem beszél!" Aztán eszem-
be jut az a valamikor réges-régen elhangzott meghívás, amely
mindenkihez szól: "Vegyétek és egyétek, ez az én testem, amelyet
értetek adok ...Ez az én vérem, amelyet sokakért kiontok ...Ezt
tegyétek az én emlékezetemre."*

*Alábbi levelezésem azért nyújtom át tehát neked, hogy Jézus
Krisztus meghívását átadjam, és őt közelebb hozzam hozzád.
Fölvilágosításaim és javaslataim nyomán újból fölfedezed talán
az eukarisztia ünnepét, a szentmise értelmét, és megteszed az első
lépést, hogy találkozsz Jézus Krisztussal.*

*Valószínűleg némi csalódást is okozok azzal, hogy Isten
létének és különösen Jézus Krisztus isteni mivoltának kérdését
nem fejtegetem. Végtelenül sajnálom, hiszen a misét csak az
tudja igazán értelmesen együtt ünnepelni, aki hisz Istenben, az
Atyában, földtámadt Fiában, és az Istennek közöttünk élő Lelké-
ben. Lehet, hogy a legtöbb embernek éppen itt akad nehézsége.
Azonban az ilyen mérvű fejtegetés szétfeszítené könyvecskénk
keretét. Aki hinni akar az Istenben, aki keresztény akar lenni,
egyet tegyen: türelmesen nézzen szét, kutasson, álljon készen
mindig a személyes találkozásra Istennel. Ezt többféle módon
valósíthatod meg: pl. elgondolkozol egy-egy szentírási szövegen,
beszélgetsz igazán vallásos emberekkel, visszavonulsz a csendbe,*

tudatosan átéled a fájdalmas és az örömteljes kapcsolatokat s eseményeket, nyitott szemmel járod a természetet, vagy ünnepsz..., és ide sorolnám az eukarisztia ünnepét is.

Remélem, a "liturgikus reform" egyre tovább halad, és hatása mind szélesebb körben terjed el. Így a szentmise valóban az eukarisztia ünnepévé válik: élet-közelivé, bensőségessé, testvérvivé, s ezzel az embertársainkkal és Istennel való megváltó, boldogító találkozássá, amilyen kezdetben volt.

Barátod,

Gerhard Debbrecht

"AMI FEJEMBE KERGETI A VÉRT!"

1. levél: Augusztus 31-én

Halló Geri!

Talán illőbb lenne, ha "Geri bácsit" írnék, de hát ez valahogy ostobán hangzik. Beláthatod, hogy nem vagyok már a kis öcskösöd, hiszen maholnap betöltöm a 16. életévemet.

Nem is tudom, miért menesztek, ilyen hosszú szünet után, ismét levelet. (Ismersz, mennyire imádom az írást.) Hát azért, mert először is x-szer hiába próbáltalak telefonon elérni, másodsor: itthon kitört a balhé, és erről szeretnék röviden tájékoztatni.

Hogy az elején kezdjem: Vasárnap reggel 10 órakor még javában durmolok – úgy istenigazában a puha ágyamban –, amikor az édes jó anyukám beviharzik a szobámba. Tudod, mit jelent ilyenkor a hajcihő – már szállnak is felém az igék: "Nem tudnál végre felkelni? Mindjárt elkésünk a miséről!" Kissé mélyebbre bújok a takaróm alá, és nagyon higgadtan, tisztelettudó udvariassággal mondom: "Most az egyszer egyedül is elmehetnél. Ma nincs kedvem."

Ami ezután következett, azt jobb, ha nem részletezem. Tény, udvariasságom bérét kiosztották: három napig ciki volt, kellemetlenül fojtó légkör, és szikrázó viták. Ami pedig leginkább piszkálja a csőrömet: jó anyám még mindig gyerekként kezel, aki vakon engedelmeskedik, és akit nem érdekelnek az összefüggések. Itt van pl.: "Miért kell minden vasárnap misére mennem? Mit használ ez nekem?" Nos, a felelet kézenfekvő; "Ha édesanyád vasárnap el tud menni a templomba, akkor a fiatalúr ugyancsak elfáradhat oda." Erre én: "Na, és te

miért még – ha esik, ha fúj – a vasárnapi misére?" Kis gondolkodási szünet: "Végül is ezt írja elő az Egyház!" Újra én: "Na és? Ez minden?" Erre a mama visszavonul, de még odaveti: "Veled nem lehet beszélni!"

E kissé hosszú bevezetésem után, most már komolyra fordítom a szót, s kérdezlek: Miért kell az embernek minden vasárnap misére menni? Ez egyszerűen magas nekem. Semmi értelme, hogy kényszerből ott csücsüljek egy órát. És – ami a fejembe kergeti a vért – az az unalmas kínai színjáték elől az oltárnál. Mindig ugyanazt játsszák: A légkör személytelen, az imák ósdiak, és az énekek csöpögnek. Mi köze van mindennek életünkhöz? Ja, és még – köretként – az aranyos közösség: az emberek úgy ülnek egymás mellett, mint a faszentek, ki-ki magának. Olykor-olykor esetleg annyit mondhatnak: "És a te lelkeddel!" Ez meg mit jelent? Meg valami nótát énekelhetnek. És ennek a neve egyházközség, közösség! Már régóta csodálkozom azon, hogy az emberek ugyanolyan fáradt, örömtelen arccal hagyják el a templomot, mint ahogyan betértek.

Elnézésem kérem, de ki kellett engednem a gőzt. Be is fejezem. Ismered kérdésem. Fülvél várom válaszod.

Szia,

Marci

NEHÉZSÉGEK A VASÁRNAPI MISÉVEL

2. levél: szeptember 5-én

Kedves Marci!

Minden hűhó nélkül – örülök, hogy írtál. Miért kell vasárnap misére menned?

Könnyen elintézhethetném ezzel a válasszal: Tökéletesen igazad van, amikor kifogásolod a bénán és élettelenül ható eukarisztikus ünnepet. Valóban senki sem kényszeríthet olyanra, amit nem akarsz. Ez igazságtalanság.

Azonban pontosan ugyanígy azt is mondhatnám: Ha szüleid annak idején nem alkalmaztak volna "némi" kényszert, talán még ma is hátulgombolós, pelenkás lennél, akit időnként tisztába kell tenni. Továbbá, ha engedték volna, hogy gyermekként s tetszésed szerint mindig csak játszogass, ma fogalmad sem lenne a hifitornyodat. Egy szó, mint száz: Bizony szerencse, hogy néha kényszerítenek bennünket, amikor magunktól (még) képtelenek vagyunk belátni: mi, mire jó. Különben itt nem is annyira

kényszerről, mint inkább kötelességről van szó, és a kötelesség az emberi lét velejárója.

Na, csak ne fújd fel magad. Ilyen olcsón nem akarok a balhédból kiszállni. Mindenekelőtt, fejet hajva előtted, szeretném megjegyezni: Nyilvánvalóan téged nem csupán a "kényszer" izgat, mert akkor nem kérdezted volna meg, hogy az édesanyád m i é r t m e g y vasárnap misére. (Kár, hogy nem tudott jobb választ adni!) Azt hiszem, a te problémád pontosan itt rejtőzik: Mi hasznom van a miséből? Mire való a mise? Mi az értelme?

Persze, most ne várd, hogy erre néhány sorban kielégítő választ adjak. Ehelyett – tudom, ez nem győz meg – egy személyes élményem mondanám el. Valamikor, már vége felé jártam a tanulmányaimnak, hasonló dolog történt velem is, mint veled. Legszívesebben túladtam volna a vasárnapi misén: kolonc volt a nyakamon. Valaki akkor mondott valamit, ami mellbe vágott: "Mit csodálkozol, hogy nincs kedved a miséhez? Amit az ember nem ismer, azt nem is szeretheti."

Valami derengeni kezdett az agyamban. Addig csak megszokásból, birka módjára mentem a többiekkel; vitt magával a családi csorda. Bensőmben azonban már régóta nem kapcsolódtam a misében történetekhez. Hiszen fogalmam sem volt arról, hogy mi is játszódik ott le, – kivéve néhány elkoptatott frázist, mint a bánat, Isten szava, felajánlás, átváltoztatás, áldozás.

Akkor elkezdtem kutatni. Érdeklődtem. Ez akkoriban nem volt könnyű, mert a miséről alig-alig akadt használható irodalom. Végül nem is az értelmem felől, hanem valahonnan mélyebbről felvillant: az eukarisztiában a világ legcsodásabb szeretetélményét élhetjük meg, méghozzá személyes részvételünkkel. Ettől fogva nem kérdeztem többé, miért kell vasárnap templomba mennem.

Ezzel zárom is soraimat, nehogy még "megfeküdj a gyomrod". Ha kedved tartja, írd majd újból. Az csak természetes, hogy igyekszem megadni a szükséges tudnivalókat.

Addig is,

Geri "bácsid"

"ŐSKORI KÖVÜLET"

3. levél: Szeptember 17-én

Halló!

Remélem, nem várod el, hogy egyetértsek azzal, amit írtál. Főként "a világ legcsodásabb szeretetélménye" cseng valószínűtlenül. Legyek igazán őszinte? Nem nagyon füllik a fogam a levelezés folytatására. Ugyanis attól félek, hogy a közeljövőben még nagyon sok oldalt kell teleírnem. Másrészt izgat a dolog és szeretnék a végére járni. Ha már többet nem is megyek el abba a "gyógyintézetbe", legalább ne tehessek magamnak szemrehányást, hogy nem kerestem elegendő felvilágosítást. Azonkívül ennek az irkafirkának van előnye is: Van rá időm, hogy végiggondoljam az olvasottakat, és nem kell azonnal visszavágnom, mint szópárbaj esetén. Így leveled egyik mondata felett is hosszasan elgondolkoztam: "Amit az ember nem ismer, azt nem is szeretheti."

Kérdésem:

Miért kellene a misét szeretnem, és ezért megismernem?. Előre bocsájtom, ha valamit (vagy valakit, pl. egy lányt) meg szeretnék ismerni, úgy elvárom, hogy jó kiállású és vonzó legyen. Nos, a templom ezzel szemben, a maga rendezvényeivel együtt, egyáltalán nem vonz. Valahogy úgy jelenik meg előttem, mint egy vén, fogatlan nagyanyó, akivel komoly szót váltani úgy sem lehetne, hiszen nézetei vízőzön előttiek, és – ami a legrosszabb az egészben – azt kívánja, hogy mindenben igazat adjak neki, bármit is fecseg. Ha nem, akkor azonnal megsértődik, és botjával fenyeget. Tedd most szívedre a kezed: egy ilyen öreglányt tudnál szeretni?. Ha tisztességes vagy, akkor bevallod, hogy egy ilyen őskövületet még csak megismerni sem volna kedved. Nem éri meg. Képzelheted, nem töröm valami veszettül magam, hogy a miséről ismereteket szerezzek!

Régebben ministráns is voltam: A kacsóidat tedd össze, fejcskéd hajtsd le... És ami néhány nap után megfeküdte a gyomrom: a maskara. Már az is érthetetlen, mi a csudának dobja magára a pap azokat a kacatokat, amik tán 2000 évvel ezelőtt lehettek modernnek. Jó, persze neki a foglalkozásánál fogva kell, de hát nekem? Minek vegyek fekete vagy zöld színű szoknyát!/, és erre fehér inget, esetleg még gallért is? Hát nem röhej? A srácok a suliban, akkoriban jól fel is húztak: "Mi a szösz, te részt veszel az ilyen népámitáson?"

Nem! Hagyjál békén az ilyen szakállas, őskori kövülettel! Nincsen kedvem múzeumőrt játszani. Pompás dolognak tartanám, ha vasárnaponként, minden kötelezettség nélkül egy

klubban találkoznánk, és a harmadik világról vagy a vendégmunkásokról, akár az erdélyi menekültekről, esetleg a környezetvédelemről vitatkoznánk. Közben klassz dalokat is énekelhetnénk, és esetleg valami fohászt is el lehetne mondani. A fő dolog, hogy kézzel fogható szülessen belőle: teszem azt, egy lomtalanító akció, vagy egy szükséget szenvedő család segítése. Ez illik a mi korunkhoz.

Beláthatod, templom tekintetében meglehetősen béna eset vagyok. De téged, papként, közös felelősség terhel ezért a társulatért. Nem tudom elképzelni, hogy a mise merevsége és élet-idegensége hidegen hagyna. Ha pedig az én nézetem valód, akkor veszed a bátorságot, és idejében megkezdod a modernizálást, mielőtt még templomodban csupán vén anyókák csoszognak.

Mára ennyit,

Marci

HOGYAN KELETKEZETT A MISE?

4. levél: szeptember 30-án

Halló Marci!

A "vén, fogatlan nagyanyó" hasonlaton jót mulattam. Nem is olyan rossz, bár hozzá kell fűznöm, hogy sok nagyanyóka nagyon is megéri unokája gondját-baját. Azt se felejtsd, hogy az "Egyház-anyóka" az utolsó zsinat óta fiatalító kúrán volt. (Különben is, arculatát a ma élő keresztényeknek kell megrajzolniuk.)

Egyáltalán nem tagadom, hogy az Egyház és istentisztelet is számtalan, régi törmeléket hurcol magával. Te, és még több fiatal, lassúnak tartjátok a megkezdődött lomtalanítást, miközben az idősebb korosztály több tagja kézzel-lábbal tiltakozik a tarvágas ellen. Vajon létezik-e aranyközépút, kiegyezés?

Hasonlatoddal szembeszegeznék egy másikat. Ha ott állsz a Duna hídján, és nézed a lomhán hömpölygő folyamot, nemigen gondolsz arra, hogy ez a zavarosan áramló víz milyen sok kristálytisztá forrásból dagadt ekkorára. Ez a kép talán világosabbá teheti számodra az Egyháznak és az eukarisztikus ünnepnek történetét:

Először robbanékony forrás, amely utat tör a föld mélyéből, a sziklákon át. Azután kristálytisztá patakként kigyózik a réten. Amikor folyóvá nőtt, kanyarogva lelassul. Végül hömpölygő, széles folyamként éri el a tengert. Mindvégig magában hordozza a sok forrás tiszta vizét. Az évszázadok folyamán azonban

"megnőtt" és medrét mélyen a földbe vájta. Átformálta a tájat is. És miközben a vidéket vízzel látja el, maga bizony szennyvizekkel is terhelődik.

Így kell elképzelned az évszázadok folyamán kibontakozó Egyházat. Kicsiny, rendkívül erőteljes isteni forrás: "örök életre szökő vízforrás" (Jn 4,14 és 7,37-39). Mindenfelé feltör a Jézus Krisztusban való hit, a korai keresztényeknek Jézus szelleméből fakadó, magával ragadó lelkesedése. Az első napok kis közössége azonban mára Világegyházzá terebélyesedett. Döntően formálta az emberiség történetét. Minthogy emberek alkotják, hol ilyen, hol olyan emberi vonások is éreztették befolyásukat: vágy, antiszociális magatartás; kisszerű, aggodalmas ragaszkodás a meglévőhöz, vagy éppen a koráramlatok kritikátlan majmolása. Nem csoda, ha jónéhányan ma már képtelenek felismerni a tiszta isteni forrást.

Így szeretném most a szentmise kialakulását is felvázolni Jézus búcsú-vacsorájától mai alakjáig. A fejlődés bámulatra méltó, de félek, hogy strapállak. Inkább mellékelek egy rövid áttekintést az eukarisztia megünneplésének, a "szeretetalakomának" történetéről – arra az esetre, ha pontosabb felvilágosítást szeretnél.

Még csak röviden a javaslatodról, már mint a klubban rendezendő vitáról: "harmadik világ... környezetszennyeződés... stb." Egyáltalán nem vagyok biztos abban, hogy a srácok hosszabb ideig veled tartanának. De ha jól értettelek, úgy véled, hogy a mai keresztényeknek ösztönzést kellene kapniuk arra – mégpedig a misén –, hogy tegyenek valamit világunkért. Ezt nagyon jól látod. Mióta az Isten Fia közülünk való ember lett, az eukarisztikus ünnep témája nem is lehet más, csak az Istennek és embernek közös világa – tényleges örömeivel és bánatával. Csak hát, mint pap magam is sokszor a dolog könnyebbik bégét fogom meg: menekülök az általánosságokba, a kötelezettség nélkülibe. Köszí, hogy ráböktél a lényegre: felelős vagyok a korszerű és "kihívó" istentiszteletért. Nem felejttem el!

Most pedig hegyezd füled!

** * **

Geri

"Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre"

A szentmise története egy vacsorával kezdődik. Akkoriban Jézus szokatlan szavakkal szakította félbe tanítványai számára a zsidó húsvét hagyományos ünneplését: "Ez az én testem, mely értetek adatik." Majd a vacsora végén: "ez az én vérem kelyhe, az

új és örök szövetségé, mely értetek és sokakért kiontatik ... Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre." Tehát ünnepi lakomáról van szó, amelyen évszázadok óta megemlékeztünk Jézus Krisztus haláláról és feltámadásáról. Ez képezi az eukarisztikus ünneplés, a mise változatlan magját. Maga az ünneplés módja azonban az idők folyamán alakult és változott.

Eleinte csak a keresztények kisebb csoportja jön össze, és mindenki magával hozza kis motyóját, enni-innivalóját, azt amije van. A közös vacsorán a csoport vezetője (presbiter = pap, elöljáró) a kenyér és a bor felett elmondja azokat a szavakat, amelyekkel Jézus az eukarisztiát (oltáriszentséget) megalapította. Valamennyi résztvevő áldozik, magához veszi Jézus testét és véréét. A közös vacsorák alkalmával, mint Pál apostol leveléből kitűnik, már ekkor is voltak visszasságok (lásd 1Kor 11,20-29). Talán éppen ezért, már a Krisztus utáni első századokban áthelyezték az eukarisztia ünneplését a kora reggeli órákra, (annak emlékére, hogy Jézus vasárnap, napfelkelte előtt támadt fel, amint ezt Márk írja evangéliuma 16. fejezetének 2. versében.) Ez a lépés, vagyis az eukarisztia ünneplésének a közös étkezéstől való elválasztása döntő volt. Megkezdődött a fejlődés a mai mise irányába. Kialakult ugyanis az ígéhirdetés liturgiája, amely kiegészítette a "kenyértörést". A zsidók zsinagógai szokásaiból kölcsönvettek bizonyos dolgokat: imákat, zsoltárokat, dallamokat, ószövetségi olvasmányokat, majd később részleteket olvastak az "Apostolok cselekedetei" című írásból illetve az evangéliumokból.

A következő lépés: a keresztények a három évszázados alárendeltség és üldöztetés után – Nagy Konstantin császár alatt – már szabadon gyakorolhatták vallásukat, sőt a kereszténységet ekkor már államvallássá kiáltották ki. Ezzel a kis csoportokban (magánházaknál és menedékhelyeken) titokban végzett istentisztelet ideje lejárt. Óriási templom-csamokok, "bazilikák" (bazilika = királyi ház) épültek, hiszen nagy tömeg részvételét kellett biztosítani. Az eukarisztiát ezideig meglehetősen kötetlenül ünnepelték, alig volt még meghatározott imádság, ének. Most az ünneplés szilárd alakot nyert, és felvette a császári udvartartás stílusának ünnepélyesebb elemeit. Ez elsősorban roppant élénk, "mozgalmas" volt, pl. a mise kezdetén, felajánláskor és áldozáskor a hívek rendezett, énekkel kísért kömenetet tartottak. Ez a közösségi részvétel azonban hamarosan csökkent: A hívek egyre inkább csak nézőként szerepeltek. A papok és a hívek közötti távolság is megnőtt, és nemcsak térben.

Fontos változás következett be azáltal, hogy a keleti kereszténység (konstantinápolyi központtal) a Krisztus utáni 4-5.

századtól kezdve egyre határozottabban kezdett különbözni a nyugati jellegzetességektől, amelyeknek a központja Róma. Kihatott ez az istentisztelet alakjára is. Nyugaton ezekben a századokban a nemzeteket összekötő nyelv még a latin volt. Az eukarisztia ünneplésekor a pap a tehetősebb polgárok öltözetét használta. (Hasonlított a mai liturgikus ruhákhoz.) Ez megváltozik, amikor a keresztény vallás nyugaton tovább terjed, és a germán törzseket egészen Írorszáig meghódítja (7-9.sz.). Ezeknek át kell venniük a római mise rítusát és ezzel megszűnik a nép nyelvének használata az istentiszteleten. Ebben az időben a latint már csak a papok és a tanult emberek értik. A pap és a hívek közötti különbség nagyobb hangsúlyt kap "térben is"; az oltárt a templom bejáratával szembeni falon helyezik el, és a pap mise közben nem fordul a közösség felé. Sőt, a pap és a hívek közötti távolságot hangsúlyozzák a korlátok is, amelyek a templom terét (szentélyt) a templom többi részétől elválasztják.

A következő időszakot az jellemzi, hogy túlzott tisztelet alakul ki az eukarisztiával szemben. Az első keresztény évezred végén nem merik hangosan mondani az utolsó vacsora szavait körülölelő hálaímtát. A közönséges kenyeret felváltja a fehér ostya. Eleinte kézre áldoztattak, most pedig a szájba. Továbbá: félve attól, hogy Krisztus vére kiömlhet, lemondtak a kehelyből történő áldozásról. Egyébként is nagy nehézséget jelentett a szent eukarisztiának két szín alatti nyújtása a megnövekedett közösségnek. Közben a hívők, méltatlanságuk tudatában, mind ritkábban vették magukhoz az Úr testét. Ez annyira elterjedt, hogy az Egyháznak most már parancsban kellett előírnia: "Évente legalább egyszer, húsvét táján, vegyed magadhoz az oltáriszentséget!"

Ez a fejlődés a 13-14. században eléri csúcspontját. A misét úgy ünneplik, mint Istennek "megjelenését" az emberek között, ahol a résztvevők "szemlélve" részesülnek a kegyelmekben. Ettől fogva a hangsúly az átváltoztatás pillanatára helyeződött, amikor a pap az ostyát és a kelyhet a magasba emelve, megmutatja a közösségnek. A mise fénypontját az "átváltoztatási-harang" hangja adja hírül. Hogy az eukarisztia ünneplésén kívül is lehessen szemlélni a "Legszentebbet", az ostyát "szentségtartóban" kihelyezik a hívők elé, és Krisztust a kenyér színében oltáriszentségi áhítat alatt imádják. Az úrnapi is – az oltáriszentségi körmenettel – ebben az időben keletkezett.

Egész biztos, hogy nem volt minden helytelen a fejlődés folyamán. Azonban az egyszerű hívő számára akkoriban az eukarisztia ünneplése messzemenően érthetatlenné, szinte titokzatos varázslattá vált. (Mellékesen megjegyzem, hogy a latin

szövegből: "hoc est enim corpus meum" – "ez az én testem", keletkezett az általánosan ismert "varázsszó": "hókuszpókusz".)

Amikor a 16. században Luther Márton fellépett, a misét is meg akarta "reformálni". Rámutatott a visszasságokra és a fejlődés hiányosságaira. "Isten szavát" hangsúlyozta, pontosabb bibliai magyarázatot követelt, bevezette a népnyelvet az istentiszteleteken, és élénk állította az eukarisztia "lakoma jellegét". Sajnos, mindezért odaadta (elvetette) a misét, mint "áldozatot", a mise "szívét".

A Tridenti Zsinat, amely a katolikus "ellenreformáció" foglalta, a helyzetet számbavéve, felszámolja az istentisztelettel és az eukarisztiával kapcsolatos visszasságokat. Így pl. újból a lelkére köti a hívőknek, hogy Krisztus testét ne csak szemlélődve imádják, hanem vegyék magukhoz. Azonban az eukarisztikus lakoma ünneplésének gondolata, és abban a hívek aktív részvétele, a következő században nem haladt előbbre. A fordulat csak akkor következett be, amikor X. Pius pápa kiadja körlevelét a gyakori és napi áldozásról.

Közben lefordítják a latin mise szövegét a nép nyelvére. (Pl. 1883-ban jelent meg a híressé vált német nyelvű "Schott" misekönyv, a hasonló nevű beuroni bencés atya munkája.) Így a hívek legalább csendben követhették a mise szövegét, és együtt imádkozhattak a pappal. (Előzőleg a mise alatt ki-ki imádságos könyvből privát imáit, pl. az "áldozási áhítatot" végezte. Sőt sokan a rózsafüzért imádkozták.) Magyarországon a Szent István Társulat már 1865-ben kiadta Zsihovics Ferencz "Officium divinum", Kalauz a keresztény katolikus magán és nyilvános isteni-szolgálatra" c. imakönyvét, amely csaknem a teljes miseszöveget hozza (a 229. oldaltól a 960-ig) latin és magyar nyelven.

A teljes római misekönyv – a Missale – kétnyelvű szöveggel, a 30-as évek közepétől kapható: Szunyogh Xav. Ferenc bencés atya munkája.

Volt ahol egy felolvasó (lektor) a mise egyes részeit a nép nyelvén hangosan felolvasta, miközben a pap halkán a latin szöveget mondta. A "közösségi mise" ezen formája (az I. világháború óta, kb. 1918-tól) széles körben elterjedt a II. Vatikáni Zsinat-ig (1962-65). Azóta a szentmisét többnyire a nép nyelvén mondják. Időközben a pap és a hívők mise alatti szétválasztása lényegesen csökkent. Ma már természetes, hogy a pap a hívek felé fordulva misézik. A modern templomokban pedig az oltár a templom közepén foglal helyet, és éppen így uralkodóvá vált – bár sokszor egyoldalúan – a közös lakoma gondolata. Miként fog mindez tovább fejlődni?

"MINDIG CSAK A RÉGI NÓTA"

5. levél: október 20-án

Halló Geri!

El fogsz ájulni! Még a "mise-történetedet" is végigolvastam, bár a szűrágta lapokat nem kedvelem. De a sztori, miképpen jutott idáig a mise, nem is olyan unalmas. Na és jó tudni: a misének az apró részletekig menő végleges, "megváltoztathatatlan" alakja soha sem készül el, legalábbis amíg élő emberek ünnepelnek.

Igen. De éppen ezért van némi aggályom. Pillanatnyilag úgy látom, hogy néhány kísérleti év elteltével, mintha újra minden a régi kerékvágásba zökkenne vissza. Borzasztó, – mindig csak a régi nóta!

Különben – ezt ugyan nem szabadna tudnod – tagja vagyok a plébánia egyik ifjúsági csoportjának. Ez persze nem sokat jelent, mert ott normális körülmények között nem sokat jámborkodnak. Éppen ezért komikusan hatott, amikor a múlt héten Karcsi, a csapat vezetője, a "mise" témáját szedte elő. Nagy hangosan így szövegelt: "No, zöldfülűek, be fogom bizonyítani, hogy 10 éven keresztül vakon és süketen ültetek az istentiszteleteken, ha ugyan egyáltalán ott voltatok." Ezután mindenkinek cédulácskát nyomott a kezébe, amelyre a mise nyolc "részét" írta fel. Mindenkinek egyedül kellett a helyes sorrendet meghatározni: áldás – Miatyánk – Isten Báránya – olvasmány – hiszekegy – felajánlás – átváltoztatás – egyetemes könyörgés.

Annyira ledöbbsentünk, hogy torkunkra fagyott a szó. Lehet, hogy éppen szociológiai napunk lett volna, mindenestre – örületes kudarc. Karcsi jót nevetett, ahogy kínlódtunk a "rejtvény" megfejtésén. Őszintén szólva teljesen lelembóztam. Amikor pedig változatlanul csak vigyorgott, kiborultam és jól odamondtam neki: "Először is ez a tézisa abszolút nem érdekelt. Hogy ezt valaki tudja, vagy nem, mit sem nyom a latban. Másodszor: Te nagyokos, mondd meg, miért kell pont ez a meghatározott sorrend? A misét akár a Miatyánkkal is kezdehetnénk. Erre elsavanyodott a képe, és most mi neveltünk.

Hát nincs igazam? Miért kell szolgai módon, egy meghatározott sorrendet betartani pusztán azért, mert az az idők folyamán így alakult ki? A történelmi fejlődés egyébként sem tud meghatni. Vagy tudsz valami értelmesebb okot?

Na mára nincs kedvem a tollamat tovább koptatni. Remélem, megérted, mit gondolok.

Marci

AZ EUKARISZTIKUS ÜNNEPLÉS RENDJE

6. levél: október 28-án

Kedves Marci!

Mi ez? No, nem titkos jel, nem is KRESZ-tábla (Vigyázz! Keresztben árok!), hanem az eukarisztia ünnepének feszültség-görbéje (te talán "sémának" – sorrendnek hívnád). Ne hidd, nagyon kérlek, hogy bolondot akarok járatni veled. Szó sincs róla. Aki kissé jobban odafigyel, az a misében egy bizonyos feszültség-folyamatot érzékelhet. Na, már most, ezt figyelembe véve talán adódik megnyugtató válasz kérdésre, hogy miért pont ezen a módon kell a misének lefolynia. Ha megengeded, elmagyarázom!

Biztos emlékezel a suliból, hogy minden színdarab vagy regény végig fut egy meghatározott feszültség-szintet. Pl. az olyan krimit, amely már a kezdet kezdetén feltárná a megoldást, a kutya sem nézné végig. Igaz, a mise nem krimi vagy színdarab. Nem is "egyszeri" cselekmény, hanem ismételten ünnepeljük. Ennek ellenére tartalmaz valami olyan elemet, mint a drámai kifejelet: hiszen cselekménye az embert az Istennel való személyes találkozáshoz igyekszik elvezetni.

Talán könnyebben tudod követni gondolatmenetemet, ha elképzeled: szeretnél valakivel megismerkedni, aki számodra roppant fontos személy, és akit mindenáron meg akarsz nyerni. Az ilyen találkozást, ha az nem éppen véletlen, az ember megpróbálja előkészíteni. Igyekszik jó benyomást keltetni az illetőben: előzőleg megfésülködik, és nem éppen a rogyant farmerjét kapja magára. Esetleg valami személyes dolgot is visz magával, amivel az illetőnek örömet okozhat. A találkozásnál elsősorban a beszélgetés fontos. A szó alkalmas arra, hogy partnerünk helyzetünkről képet nyerhessen: érzelmek, nézetek, élmények és gondolatok cserélődnek ki. Minél több őszinteséget és bizalmat visznek a partnerek közléseikbe, annál közelebb kerülnek egymáshoz.

A találkozás továbbá: ajándékozás. Adunk és kapunk, vendégeskedünk, együtt étkezünk, megosztjuk kenyerünket egymással. Idővel – és ehhez természetesen több találkozás kell – a felek olyan fontossá válnak egymás számára, hogy tökéletesen

megbíznak egymásban, számítanak egymásra, sőt úgy érzik: a másik életük nélkülözhetetlen része. És minél inkább él egyik fél a másiktól, annál szívesebben fog eldicsekedni embertársainak azzal, hogy barátsága mennyire boldogító.

Talán nem tudsz majd a továbbiakban tökéletesen követni, amikor az emberek egymás közötti találkozásának boldogító élményét átviszem az Isten és ember találkozására a misén. De meggyőződése, hogy a hasonlat rávilágít a lényegre. (Nos, ilyen szempontból merészeltam utolsó levelemben írni azt, hogy a mise "a világ legcsodásabb szeretetélménye".)

Ha Istennel meg akarok ismerkedni, akkor erre a találkozásra elő kell készülnöm. Hogyan keltsek jó benyomást az Istenben? Minél őszintébben gondolkozom el ezen, annál inkább világossá válik előttem, hogy van ugyan némi pozitív felmutatni valóm is, de több bennem a közömbösség, a gyávaság és a lomposág mind Vele, mind felebarátaimmal szemben. Ha igazán becsületes vagyok, csak ennyit rebeghetek: "Uram irgalmazz!" Mivel pedig Isten, késlekedés nélkül igenlően felel – mert mindezek ellenére szeret – folytathatom: Uram, te oké vagy! Téged dicsérek és magasztallak. ("Dicsőség a magasságban Istennek...")

A misében történő találkozás első csúcspontja: Isten szava, amikor az olvasmányban és az evangéliumban személyesen szólít meg. Ezt nevezzük "kinyilatkoztatásnak", minthogy Isten feltárja benső mivoltát, és közli viszonyát hozzám: "Itt vagyok részedre". (A prédikáció azután hozzá akar segíteni, hogy Isten közlését a gyakorlatba átültethessük.) – Elképzelted, hogy Istennek szava választ vár: éspedig hitet. Ezért következik rögtön a hit megvallása (Hiszekegy, Credo). Ez nemcsak szóbeli hitvallás, hanem egyben ígéret is, amit a hétköznapiok folyamán kell aprópénzre váltani. Istennek adott válaszom továbbá abban nyilvánul meg, hogy mindazt, amire szükségem van: személyes ügyeim és a világ bajait tulajdonképpen elétárom (egyetemes könyörgés). Így torkollik a találkozás első aktusa a hétköznapiokba.

Az Isten és ember második, mélyebb szintű találkozási adakozásban (felajánlás) fejeződik ki. Ajándékként odaviszem önmagam, munkámat és szabadiidőm egész világát, örömet és kudarcaimat is. Ennek jelképe a kenyér és a bor ("a föld termése és az emberi munka gyümölcse"), amit az oltárra helyezünk. A felszólítás: "Emeljük fel szívünket!" – kifejezi, hogy nem általánosságokról van itt szó, hanem személyemről, közreműködésemről, odaadásomról.

Most pedig olyasmi következik, ami megmutatja, hogy az emberek egymás közti találkozási végtelenül különbözik az

Istennel való találkozástól. Istenhez magamtól nem közeledhetem. Kísérőre, közvetítőre van szükségem: i.i. Jézus Krisztusra, aki éppen olyan ember mint én, mégis egészen közel áll Istenhez, sőt ő az Isten. Ez egyébként már az igeliturgiában is világosan kitűnt. Csak azért találkozhatom Istennel szavaiban, mert Jézus Krisztus őt szóban és tettben közel hozta hozzánk. A következő lépést Isten legbensőbb titka felé csak úgy tudom megtenni, ha csatlakozom Jézushoz, vagyis elfogadom nézeteit és társaságát. (Figyelmedbe ajánlom, ha van időd, a Filippiekhez írt levél 2,3 és további részét.)

Az úgynevezett eukarisztikus imában (valamikor jóformán csak magáról az "átváltoztatásról" beszéltünk, amely ennek az imának csúcspontja) megemlékezünk Jézus Krisztus szenvedéséről, haláláról és föltámadásáról, tehát arról, hogy "a világ életéért" odaadta magát. Keresztényként jobbat nem tehetek, minthogy átengedem magam: ragadjon magával Krisztus szeretetének árama. Ennek konkrét megvalósulása egy szokatlan, megfoghatatlan lakoma: A szentáldozásban (eggyéválásban) Jézus Krisztus önmagát adja nekem étékül. "Aki eszi az én testemet és issza az én véretem, bennem marad és én őbenne" (Jn 6,56). Az eukarisztia ünneplésének célja: egyyéválni Istennel: éspedig újra és újra, mindig mélyebben találkozni Krisztussal a szentáldozásban. Ez a belső történés azonban egyáltalán nem jelenti, hogy elkerüljük a világot. Ellenkezőleg. Ha azt az Istent fogadtam magamba, aki a végsőig síkraszállt emberi jólétünkért és üdvünkért, nem tehetek mást, minthogy jóságáról beszéljek és ügyét folytassam: éljem és tovább adjam a kiengesztelést és békéjét. Ennek következtében a mise nem fejeződhet be mással, minthogy a keresztényeket szétküldi a problémákkal teli világba.

Rád bízom, hogy ezt a nézőpontot, az Istennel való találkozást tovább boncolgasd. Biztos meghaladja mind a te, mind az én felfogóképességem. Remélem világossá vált, hogy a találkozás szemszögéből a mise legfontosabb részei értelmes rendet követnek. (Ezért pl. a Miatyánk, amely étkezés előtti ima, nem illik a mise elejére.) Bizonyára azt is sejtetted, hogy az Istennel való egyszeri eukarisztikus találkozás nem nyújthatja ennek a teljességét, hanem csak a sok együtt ünnepelt mise hatására verhet gyökeret bennünk.

Izzasztó levelem befejezéséül összeállítottam, csak úgy címszavakban, az eukarisztikus ünnep menetét (persze nem csak azért, hogy alkalomadtán újabb borsot törhess csoportvezetőd orra alá!).

Szívélyes üdv.

Gerid

AZ EUKARISZTIKUS ÜNNEPLÉS RENDJE

I. AZ IGE LITURGIÁJA II. AZ ÁLDOZAT

LITURGIÁJA

- a) *Bevezetés:*-----a) *Felajánlás:*
 1. üdvözlés * -----1. adományok előkészítése
 2. bánat, lelkiismeretvizsgálat -----2. felajánlási ima
 3. (dicsőítő ének, gloria) -----
 4. napi ima; könyörgés -----
 b) *Tanítás:* -----b) *Áldozat:*
 1. olvasmány(ok) * -----1. hála-ima – prefáció
 2. evangélium-----2. Krisztus szavai;
 átváltoztatás
 3. (szentbeszéd)-----3. emlékezés Krisztusra
 4. (hitvallás – credo) ----4. könyörgések: élőkért – holtakért
 5. egyetemes könyörgések -----5. nagy befejező dicsőítés
 -----6. eukarisztikus ima
 -----c) *Áldozás:*
 -----1. Miatyánk; lakoma-ima
 -----2. engesztelő ima
 -----3. béke-jobb adás
 -----4. "Isten Báránya"
 -----5. áldoztatás
 -----d) *Befejezés:*
 -----1. záró-ima
 -----2. áldás
 -----3. béke küldetés *

A csillaggal jelöltek () mutatják azokat a részeket, ahol az eukarisztia ünnepen, régi időktől fogva, mozgás volt: a közösség énekes körmenete, kezdetkor és a végén (bevonulás és elvonulás); az evangélium előtt gyertyás körmenet, válaszos énekkel; a könyörgések után az áldozati menet, amelynél a közösség éneklés közben az adományokat az oltárra helyezi; az áldozáshoz való járulás közben is énekeltek a hívek.*

A dőltbetűs szavak a naponta változó imákat jelzik, amelyek az eukarisztikus ünnepség csúcspontjait mintegy keretbe foglalják (az ige liturgiájának befejezéseként pedig az egyetemes könyörgések). A zárójelben lévő részek nincsenek minden misében.

"FÖLSZABADÍTÓ MISE? OSTOBA TRÉFA!"

7. levél: október 31-én

Geri,

a mise fölépítésével kapcsolatos leveledre csak röviden szeretnék visszapillantani, mert okvetlen el kell mondanom egy történetet, amit ifjúsági folyóiratunkban olvastam.

Szóval: a találkozásról vázolt kép mellbe vágott. De azért, amikor az emberek egymással találkoznak, az valami eleven, élő és lényegében intim dolog. Véleményem szerint tehát ennek menetét nem szabad merev korlátok között, egyszer s mindenkorra rögzíteni. Aztán: minden csip-csup részletet okvetlen szabályozni kell a misében? Nem lehetne pl. az imák szószerinti szövegében nagyobb szabadságot engedélyezni? – De térjünk inkább a cikkekre.

A szerző, bizonyos Willms tisztelendő, először elmondja Marie-Luise Kaschnitz egyik novelláját egy városról, ahol mindenkit ismeretlen, kellemetlen betegség gyötör. Nem hal meg ugyan senki, de a betegek levertek, kedvetlenek, életuntak. Az orvosi rendelők várószobái zsúfoltak. Egy szép napon ismeretlen ember tűnik fel. Idegen, kiejtése is bizonyítja. Az egyik orvos várójában történetet kezd mesélni, amely hátborzongató. Megpróbálják elhallgattatni, de nem hagyja magát. A tiltakozó zsívaj lassan elül tehát és mindenki feszülten figyel. A történet már nem is olyan iszonyú. Észre sem veszik, hogy elszaladt az idő. Este lett. Az idegen feláll és távozik. – A következő nap mindenki abban a reményben érkezik, hogy még egyszer hallhatja az idegent. Valóban jön is, de nem folytatja az izgalmas történetet, hanem szavakat csöpögtet a néma csendbe: jégvirág - szederbokor - rózsa - harmatcsepp...

Furcsa: a szavakat minden hallgató egész történetté kerekíti ki magában. Az izgalom a tetőpontra hág. A helyiséget estig senki nem hagyja el. A következő reggel újra megtelik a váró. Az emberek már nem gondolnak a betegségükre, és epedve várják az idegent. Megjön. Szótlanul körberakja a székeket. Majd felszólítja a pacienseket: "Menj fel Jeruzsálembe!" – játszanak. Az emberekben minden görcs feloldódik. Szívvel-lélekkel belevetik magukat a játékba. A hangulat vidám. Hirtelen váratlan fordulat áll be: az idegen összeesik. Halott! – De ettől a naptól kezdve megszűnt a kór a városban. – Mi történt? Hogy történt? Senki nem tudja.

Nos, eddig a történet. Szuper novella. De Willms mindezt a misére vonatkoztatja. Na, erre lebénuultam, mert képtelen vagyok mindezt a templommal összehozni. Igen, valami olyannal

állt elő, mint "a liturgia megváltó játék"; meg "a mise öröm". – Nevetségesnek találom, mert eszembe jutottak templomunk béna istentiszteletei. Ja, meg hogy a mise felszabadít!? Ez pedig végképp ostoba tréfa!

Ez a Willms a továbbiakban azt is írja – és ebben viszont igazat adok neki –, hogy a templomban megváltásról beszélnek, de "a kereszténységnek egyetlen hivatalos arculata még mindig a nyomasztó komolyság", ami pedig tévtan. Igen!

Ha ez igaz, ha a mise megváltó, vagy fölszabadító esemény, élmény lenne – ezt persze nehezen tudom elképzelni –, akkor a keresztényeket évszázadokon át, a nyomott istentiszteletekkel csúnyán átejtették, becsapták!!! – villámként cikázott át agyamon.

Nincs igazam?!

Marci

MEGVÁLTÁS ÉS "AZ EMLÉKEZÉS A MEGSZABA DULÁSRA"

8. levél: november 4-én

Kedves Marci!

Leveled, főleg pedig a végére biggyesztett kérdésed mélyen elgondolkoztatott. Nem tudom, képes leszek-e világos feleletet adni? – Előjáróban – bármilyen hihetetlennek is hangzik –, igenis: a mise "megváltó és megszabadító esemény". Azt azonban nem hiszem, hogy "bárki" (= pap) ezzel az élménnyel bárkit (= hívőket) tudatosan félrevezetett volna. Az ok, hogy istentiszteleteink ritkán hatnak felszabadítóan, azt hiszem, egészen másutt van.

Biztosan hallottad valamikor a hittanórán Izrael népének kiszabadulását az egyiptomi rabságból. Az izraeliták kizárólag Istenüknek, Jahvénak tulajdonították az egészet, és később évről évre a kiszabadulás emlékeként ülték meg (a Pessah ünnepen). Az Isten ajándékaként kapott szabadságnak azonban a hétköznapiok folyamán is meg kellett nyilvánulnia. Ezért egyetlen izraelitának sem volt szabad más istenek vagy emberek uralmát eltűrnie, vagy éppen felebarátja felett zsarnokságot gyakorolnia. De ezt a követelményt saját erejéből senki sem volt képes megvalósítani. Hiszen a rabszolgaságból sem tudtak kitörni másképpen, csakis az Isten segítségével. Akkor vált tényleg valósággá ez az igazság, amikor elnyert szabadságukat napról napra ki kellett harcolniuk és meg kellett védeniük. Mihelyt a

választott nép elvesztette kapcsolatát szabadítójával, máris visszasüllyedt a bálványimádásba, a törvény kalodájába került és igaztalanná vált; a megszabadulás emléke pedig szokásokban kimerülő istentiszteletté merevedett.

Az emberi természet csődjét, szembeszegülését Isten szabadságra vezető kezével, ismétellen megtaláljuk a kereszténységben is. Megpróbálom felhasználni azt a történetet, amit leveledben közöltél, hogy érthetőbbé tegyem a dolgot. Ugyanis érdekes hasonlatot látok benne: Abban az idegenben Jézus Krisztust fedezhetjük fel, aki szóban és tettekben, életének teljes odaadásával az emberiséget a halálos betegségtől: a félelem, a kétségbeesés és a céltalanság élményétől valamint a betegséget okozó kór okától, a bűntől megszabadította.

A misének ezt a megszabadulást kell újra életre keltenie: a Biblia történeteiben (igeliturgia), az imákban és a csendben, a megváltás közösen ünnepelt "játékában", amely az áldozásban intím, személyes kapcsolatra vezet a Megváltóval. Ebben az ünneplésben van valami különlegesség: hitünk szerint ugyanis Megváltónk testileg jelen van, sőt a hívőknek adja oda magát a kenyér és a bor színe alatt, hogy ilyen módon az Ő testének és isteni erejének birtokában induljon el a minden ember fölszabadításához vezető, göröngyös úton.

Eredetét tekintve az eukarisztia ünnepe a megváltás ünnepe forradalmian fölszabadító és kiszabadulást sugárzó esemény. Minél inkább egyek leszünk a Szabadítóval, annál inkább szabaddá válunk, hogy másokat is fölszabadítsunk. A Jézus Krisztus halálára és föltámadására való emlékezés tehát "veszélyes emlékezés" – mondta a teológus Metz, mert nem nyugszik bele a világban lévő szenvedésbe, hanem sürgeti a Krisztussal egyesült keresztényt a hatalom jogtalan uralma elleni erőszakmentes ellenállásra.

De – és gyakran ez a szomorú keresztény valóság –, ha az ún. hívők (a papokat is beleértve) nem kapcsolódnak a fölszabadító Krisztushoz, inkább a fogyasztás és a jólét fészkeiben üldögélnek ahelyett, hogy Uruk parancsára a fölszabadítás keményebb útjára lépnének. Ilyenkor természetesen az isteni megváltás is hatástalanná válik. A kiszabadulás ragyogó emléke az emberi gyengeség miatt jeges, merev, rutin-tevékenységgé fakul.

Nem tudom, legalább részben megfeleltem-e kérdésekre? Le kell szögezmem azt a véleményemet is, hogy a "felülről" jövő reform nem teheti a misét újra megszabadító élménnyé! A legfontosabb az, hogy megfeleljünk az isteni megváltásnak, vagyis hogy minden egyes keresztény újra és újra kitörjön a lustaság, a

megszokás, a magabiztosság szegényes hajlékából, és rálépjen a szabadsághoz vezető közös útra.

Kedves Marci, minél tovább eszmélődöm leveleden, és azon, amit ezzel kapcsolatban papírra vetettem, annál több kételyem támad: vajon ugyanazt értjük-e "fölszabadítás"-on és "szabadság"-on? Talán – akkor érzed magadat szabadnak, ha kitombolhatod magad egy versenyen, foci meccsen vagy diszkóban? (Persze nem gondolok rosszra!) Vagy inkább azt érted szabadság alatt, ha megtapasztalhatod az emberi közösséget?

Így hát vaskos kérdőjel levelem végére. Vajon egy nyelvet beszélünk? Szívből remélem

Geri

"FÖLSZABADULÁS, SZERINTEM...?"

Tudod, Geri

9. levél: november 8-án

bizony nehezen emésztettem meg leveled. A képregények szövege könnyebb. Azt írod, hogy az emberi kényelem és a hiányos kapcsolat a megszabadító Jézus Krisztussal az oka annak, ha a mise nem eredményez fölszabadulást. Én még azt is hozzátenném: a legtöbb keresztény azért nem hagyatkozik komolyan Jézusra, mert akkor gyökeresen meg kellene változnia.

Ebben tehát közös nevezőn vagyunk. De még másban is egyetérttek: valóban nem igen tudok mit kezdeni elképzeléssel a "megváltás"-ról vagy a "fölszabadítás"-ról. Hm, mi számomra a "fölszabadító élmény"? Bizonyára ide kell sorolnom a sokdecibeles popkoncerteket és a focit is. Bár a fejembe kerülhet, de el tudok esetleg képzelni talán egy mélyebb fölszabadulást is. Ugyanis a múltkor – ősidők óta nem fordult elő – újra beszélhettem apámmal, (a bátorságomat ehhez fel kellett ám pörgetnem). Úgy istenigazából végre kiteregettem az egész szemetet, hogy a sulis után piszkosan kilátástalan az egész, hogy nincsenek igazi haverjaim, és hogy félek a jövőtől stb. Akkor észrevettem, hogy az öregem először vesz igazán komolyan, és nem kezel csupán úgy felülről. – Te, Geri, ezzel furcsamód oké lettem. Na, hát ez valóban teljes fölszabadulás volt. Értesz?

Ezzel szemben a megváltás, amiről írsz, számomra csupán langyosvíz. Elég azt hallanom: Jézus megváltott a bűntől! Olyan messziről, és elvontan cseng. Valamikor gyóntam, hogy nem voltam ájtatos, hazudtam, torkoskodtam... – csupa apró

ostobaság. Most persze másként látom. Ha pl. egész népek úgy élnek, mintha szögesdrót mögött volnának; ha azért nem szabad gyermeket szülni a harmadik világban, mert éhen pusztulnak, ugyanakkor nálunk a nők elvételik a gyermekeket, mert egy kutya kevesebb munkát igényel, – nos akkor ezt égbekiáltó igazságtalanságnak tartom, vagy ha akarod, ez a bűn! És ettől váltott volna meg mindannyiunkat Jézus? Nézz magadba; ugye, te sem hiszed igazán?

Tényleg, mi lett oké, mióta Jézus a földön járt? Inkább az a benyomásom, hogy ma sokkal több a disznóság, és több gonoszság történik, mint régebben. És te megváltást emlegetsz, sőt azt mondd, ezt minden misén megünnepeljük! Szóval ez vagy kábult önámítás, vagy rosszul értettelek. Arra kérek, hogy a "megváltásodat" próbáld úgy megmagyarázni, hogy mint mai ember tudjak valamit kezdeni vele.

Marci

A VÉGSŐKIG MENŐ ODAADÁS

10. levél: november 12-én

Halló Marci!

Levelem alaposan "ízekre szedted". Örülök, hogy őszintén leírod véleményed, különben igazán félreértettük volna egymást.

"Jézus megváltott bennünket a bűntől" – ez semmiképp sem jelenti a gonosz végleges eltűnését a világból. Igazad van. De engedd meg, hogy a bűn és a megváltás kapcsolatát – félretéve az elméletet – most némi változtatással egy ír mesével illusztráljam. Persze fölmerül a kérdés: Vajon te, a "mának embere", tudsz-e valamit kezdeni egy "dajkamesével"? De bízom benne, hogy az elbeszélés örökérvényű igazságát felfedezed. El is kezdem:

* * *

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer Írországban egy kis falu. Úgy hívták, hogy Swabeedo. Itt éltek a világ legboldogabb emberei a swabeedo-dabok. Fülíg erő, széles mosollyal jártak-keltek, és kedvenc foglalatosságuk az volt, hogy puha, selymes szőrmécskéket ajándékoztak egymásnak.

Egy szép napon, egy távoli sziklabarlangban, a nyálkásbőrű zöld manónak az jutott eszébe, hogy leballag Swabeedoba. Alig érte el a falu szélét, máris szembejött vele egy vidáman fütyörésző swabeedo-dab. "Nemde gyönyörű swabeedo-dab napunk van?" – köszöntötte csodálkozva a sötét tekintetű manót. Majd így

folytatta: "Látom, szomorú vagy, ezért meg szeretnélek ajándékozni ezzel a különösen szép, lágy szőrmécskével". Máris kotorászni kezdett tarisznijában, és a meghökkent manó orra alá nyomott egy szőrmécskét. "Hát ez mire jó?" – förmedt rá a manó bizalmatlanul. A swabeedo-dab bekötötte tariszniját, tenyerével felfelé mutatott, ahol az égről vidáman ragyogott a nap, és szólt: "A Nagy-Szellem, akitől mindent ajándékban kaptunk – még ezt a ragyogó napot is –, megmutatta nekünk, hogy az adakozás boldoggá tesz."

A manó arca nem árulta el, hogy mennyire bosszantja ez a válasz.

"Ti swabeedo-dabok olyanok vagytok, akár a gyermekek, naivak és engedelmesek" – morogta – és alig tudta lenyelni fölényes vigyorát. Aztán hirtelen eszébe jutott valami, és ravaszul megkérdezte: "Öregem, mutasd csak a szőrmés tarisznýádat." Számolni kezdett: "... 41, 42, 43 – látom, szép számmal van szőrmécskéed még. De nem veszed észre, hogy mindig kevesebb lesz? Minden nappal szegényebb leszel. Miért nem vigyázol a vagyonodra?"

Erre hirtelen elsötétedett a swabeedo-dab arca. Kiült rajta a félelem. Magához rántotta tariszniját és eliszkolta.

A baj járványként lepte el Swabeedot. A hír, hogy a szőrmécskék elfogyhatnak, szélsebesen terjedt el. Fellobbant a félelem és a kapzsiság lángja. A szőrmécskék olyan értékesek lettek, akár az arany, sőt ez lett a falu pénze. És mindenki aggódva őrizte vagyónát. Többé már nem ajándékoztak egymásnak szőrmécskéket. Sőt se vége, se hossza nem volt a civakodásnak a bundácskák miatt. A lopás és betörés mindennapivá vált. Akadt ugyan még néhány swabeedo-dab, aki a régi szokás szerint szőrmécskét ajándékoztatott, de ezeket kinevették, hogy bolondok, mert hiszen pénzt nem szokás ajándékozni. Ha pedig valaki mégis adott ajándékot, akkor remélte, hogy hasonló értéket fog visszakapni.

Akkortájt különös dolgok történtek Swabeedóban. A mosoly eltűnt az arcokról, és a swabeedo-dabok lahajtott fővel rótták az utcákat. Lassan már a napfény is bántotta szemüket, és inkább a félhomályt keresték, ahol nem láthatták egymást. Már a Nagy Szellemre sem néztek fel: talán szégyelték, hogy nem hallgattak rá. Persze, ezt egyikük sem ismerte be. Új jelszavak keltek lábra: "Ki-ki a maga ura." Meg: "Egy swabeedo-dab nem engedelmeskedik senki fiának." Csakhogy mindez nem tette őket boldogabbá.

Telt, múlt az idő, és egy napon betoppant egy ifjú ember Swabeedoba, aki egészen más volt, mint a "haladó szellemű" swabeedo-dab generáció. Arcán ott ült az a jóság, szívélyes mosoly, melyet már csak hallomásból ismertek Swabeedoban. Olyan szépen beszélt, hogy még a bizalmatlanabb swabeedo-dabok is megálltak az utcán és hallgatták. A Nagy Szellemről mesélt, aki értékes kincsként az ember szívébe helyezte a szeretetet, mert ő maga a S z e r e t e t.

Annyi melegség és barátság sugárzott az idegenből, és olyan bizalommal adta oda magát és mindenét, hogy a swabeedo-dabokban felébredt egy régi emlék és a vágy az elvesztett gyengédség, biztonságután. Sokan követték az idegent. Aki pedig teljes bizalommal kitárta a szívét, az megszabadult félelmeitől, szorongásaitól, kapzsi birtoklási vágyától: arcára mosoly ült, s kezdett újra meleg, puha szörmécskéket ajándékozni.

Ekkor azonban újból s szinte a föld alól tűnt elő a manó. Serényen járta sorra a házakat Swabeedoban, és tüzelt a "lázító" ellen. Mivel pedig, akik mindezideig a zavarosban halásztak, féltették a hatalmukat, hamarosan egymásra találtak, s egy gyilkos bandát alakítottak, amely véget vetett az idegen "rendet veszélyeztető" tevékenységének. – De a manó nem érte el célját. A mozgalmat, amelyet az idegen elindított, nem lehetett már elfojtani. Követői a halála után még inkább tömörültek, sőt: emlékét ébren tartották, s tiszteletére rendszeresen ünnepséget rendeztek.

* * *

Ezek után talán érthetőbbé tudom tenni, mit jelent a "megváltás a bűntől". Bizonyára többször érezted már otthon, milyen szép, ha a család tagjai magától érthetődően rendelkezésre állanak egymásnak, s maguk közt, puha, selymes szörmécskéket ajándékoznak. És mennyire nyomasztó az ellenkezője: amikor valamelyikük hirtelen elveszti türelmét, mindenáron hajszolja az igazát, átgázol a másik érdekein; ha veszekedést, hatalmaskodást keres szeretet helyett... Félelmetes igazság: Minden ember magában hordozza a rombolás vágyát, az ellentmondást és szembeszegülést. Szeretetlenséggel és önzéssel megtagadja saját biztonságát, nyugalma és boldogságát. Keresztényként abban látom az ősbűnt, hogy az ember kezdettől fogva, újra meg újra nem a szerető Isten és a szerető emberek társaságában kereste a biztonságát, hanem beszükülésként, függőségként fogta fel azt, és visszaautasította, hogy ezáltal saját urává váljék. Ez a "szeretetlenség" járványként terjedt el.

És Isten? Ő nem kényszeríti az embert, hogy hozzá visszatérjen, mert a szeretet soha nem kényszerít, hanem tisztelgetően tartja a partner szabadságát. Viszont ismételtelen felajánlotta társaságát, a kibékülést, a bizalom helyreállítását, magyarul: a megváltást. Mindez kézzelfoghatóvá válik Jézusnak, az Isten Fiának az életében, aki az Atya barátságáról tanít, bűnöket bocsát meg, embereket gyógyít, és a kitaszítottakkal egy asztalhoz ül. Jézus Krisztus az Istennek végsőkéig menő ajánlata az ember felé!

"Úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta oda, hogy mindaz, aki benne hisz, el ne vesszen, hanem örökké éljen" (Jn 3,16).

Valószínűleg észrevetted már, hogy az "idegen" tulajdonságai az ír mesében hasonlítanak Jézus vonásaihoz. De felhívnam figyelmedet egy lényeges különbségre: A keresztény tanúság szerint ez a Jézus él. Mégpedig úgy él, hogy szétszaggatta a halált, az ember tulajdonképpeni leggonoszabb bilincseit. Föltámadásában megmutatta, hogy a szeretet minden emberi bűn, igazságtalanság és halálos sötét végzett felett győzedelmeskedik. Jézus Krisztusban Isten kinyilvánította, hogy végtelenül szereti az embert. Mióta a Fia emberré lett, és a kereszthalálban feláldozta magát, azóta Isten nem választható el a szenvedő, keresztfeszített embertől. A bűn és a baj legsötétebb magányában is közel áll hozzá az új életre fölszabadító ajánlatával. Sőt, Jézus ennek a szeretet-szolgálatnak egészen gyakorlatias formáját is adta. Már halála előtt a húsvéti, pessah-vacsorán (a kiszabadulás emlékéni!) így szólt tanítványaihoz: "Ez az én testem, amelyet értetek adok; ez az én vérem, melyet értetek és sokakért kiöntök a bűnök bocsánatára. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre!"

Igaz, Jézus Krisztus nem ította ki a világból a gonoszt. Az ember, éppen úgy, mint azelőtt, szabadon dönthet Isten és felebarátja ellen. De elsőként ő emelkedett a gonoszság és a halál hatalma fölé, visszaállítva az embernek és Istennek alapvető közösségét. Erre alapul a reményünk, hogy a jó erősebb, mint a hazugság és a gyűlölet. Sőt! Ő tovább él közöttünk az eukarisztiában, és mindazokban, akik hitükkel csatlakoznak hozzá. "Megszabadít bennünket, hogy egymást (a szeretetre) fölszabadítsuk!"

Ha az az ötletem támadna, hogy ezeket a gondolatokat a mába helyezve elmélyítsed, ehhez segítségül mellékelem személyes meditációm. Összefoglalva: azt hiszem – és ennyi szó után kissé szomorúan hangzik –, bármennyit beszélek és írok a megváltásról, nem sokkal jutsz előbbre. Mindennél meg-

győzőbben hat a megváltott ember példája. Biztosan találsz ilyet a környezetedben. Na, nem gondolok éppen a kalkuttai Teréz anya hősiek példájára.

Most már igazán (végre) pontot teszek! Köszöntelek

Geri

Mai emlékezés a megszabadításra

Sokan úgy vélik, hogy földünk a bolondok háza: bombák robbannak, embereket rabolnak és zsarolnak, a kínvallatás mindennapi, gyermekeket gyötörnek, a környezetet károsítják...

Emitt: kutyák pecsenyét fálnak – amott: horpadtra száradt hasú gyermekek. Itt: dédelgetett és agyontömött emberek. – Ott: a háborúban "eltüzelt" ember-anyag.

Az emberek: megkövültek az unalomban... vagy kifacsartak a teljesítmény-présben.

Az emberek: plüssben és stílbútorok közt vénülnek meg, vagy kábítószer áldozatai a fiatalok...

Egy-két zsarnok – sok-sok milliárd leigázott, kizsákmányolt, megalázott, némaságra kárhoztatott...

A v é g : k é t s é g b e e s é s ?

Itt állok: félek, tanácstalan vagyok, szédülök...

Többszörösen vagyok túlterhelve. Mit tehetnék az őrült igazságtalanság, szolgaság, embertelenség ellen?

Aki valóban elkötelezi magát, hamarosan csődbe jut, elfásul. És aki, ennek ellenére kitart, azt tönkreteszi az értetlenség, a hálátlanság, az önzés és közömbösség túlereje.

Ünnepelhetjük ezek után a fölszabadítás emlékét? Nem képmutatás ez? Égő gyertyák, fehér abrosz az asztalon és virágcsokor. Ének csendül és orgona bűg. – Mindez egy kereszt-refeszítettért, aki képtelen volt jobbá tenni a világot! – Az egyetlen értelmes következtetés: Fújjuk le az ünnepet, oltuk el a gyertyákat, osonjunk csendben haza. A v é g k é t s é g b e e s é s ?

Nem, ez nem lehet! Egész lényem lázad: Mert létezik jó is a földön. Van egyetértés, bocsánat, közösség, szeretet. Van! Hat! Bár sokszor nem találjuk, lábbal tiporják. – Mert újból és újból megtagadjuk a szabadságot is, ezt ünnepelni kell! Létezik – a keresztény számára – egy egyedülálló kiszabadulás.

A názáreti Jézus az embernek visszaadta szabadságát. Azzal, hogy köztünk jött és szeretetet hozott. Az utolsó, legkisebb helyet foglalta el köztünk és éppen így jutott el az u t o l s ó k h o z . Vállalta a gyűlölet és a kín éjjelét, az embertelen kivégzést a kereszten. De föltámadásával bizonyította: A szeretetet nem lehet meggyilkolni! Mert a szeretet a világ megsemmisíthetetlen, rejtett fundamentuma.

Tehát ünnepeljünk! – Nem egy jó ember halálának emlékét, akit a gonosz világ félresöpört útjából. Nem álomba kapaszkodunk, amely túl szép, hogy igaz lehessen. Ehelyett: "Halálodat hirdetjük, Uram" (ezt csak az hirdetheti fennhangon, aki hisz a halál legyőzésében!), és "hittel valljuk föltámadásodat, amíg el nem jössz!"

Az é l ő t ünnepeljük, aki megemlékezésünk ünnepén is, rejtve bár, de jelen van. Közöttünk az utolsó helyet foglalja el, étel és ital formájában. Személyesen akar valem beszélni. Meghív, meggyógyít: a bűntől, félelemtől, túlterheltségetől, fásultságomból. És így szólít: "Ígent mondok rád, ahogy egyetlen ember soha nem tehette. Végtelen értékű kincsem vagy. Csatlakozz hozzám, egyesülj velem, élj belőlem. Én ételed vagyok. Bátorra és erőssé teszek evilági hivatásodban. Nem vagy már egyedül. Minden látszat ellenére – mindazokban, akik hisznek – fölszabadító művem folytatódik."

"HÁLAADÁS? – ÁLDOZAT?ÜNNEP? – LAKOMA?: MI A MISE TULAJDONKÉPPEN?"

Halló!

11. levél: november 16-án

Képzeld! Rád szántam az időmet, és végigolvastam hosszú leveled. Meg kell állapítanom, sokat kínlódhattál. A swabeedodabok meséje szuper. Ha párbeszédként fogjuk fel, egy s más – amit a megváltásról és bűnről írtál – érthetőbbé válik.

Csakhogy, leveled utolsó mondata ö n g ó l : Mutass nekem egyetlen megváltott embert! Nem csípem ezt az örökös nagyképszerűséget a minta-keresztenyekkel, pl. a Teréz anyával. Ha alaposabban körülnézek környezetemben, akkor valóban nem találok olyat, aki pl. a béna polgári jólétből, a "fogyasztói magatartásból" kiemelkedne. Nem is rágom tovább ezt a csontot, mert a végén még szemembe vágod: Kezdj előbb Te igazi keresztény lenni, mielőtt másokat kritizálnál.

Pillanatnyilag más foglalkoztat. Eddig mindig azt mondtad, a mise megemlékezés megszabadulásunkról. Nekünk pedig

eddig azt szajkózták: a mise "áldozat" (ami számomra roppant komor, boldogtalan valami). Hogyan állunk ezzel? – Valahol meg azt olvastam – nem valamelyik leveledben? –, hogy az "eukarisztia" hálaadást jelent. Végül meg "lakoma" volna a mise. Hát légy okos. Fő a fejem! Mi a mise tulajdonképpen? Nincs valami központi igazság, amely köré csoportosíthatnánk a többit?

Aztán még egy: Azt a dolgot Jézus jelenlétével a borban és kenyérben, hát sehogy sem kapiskálom. Hiszen a természettudomány oldaláról nézve ez merő képtelenség! Hogyan képzeljem el: A Mini-Jézus belebújik a kenyérbe? – Lehetetlen!? – Vagy csak jelképesen kell érteni?

Láthatod: Nem engedek a negyvennyolcból. Hadd lám, mit árulsz? (Csak ne gépelj túl sok oldalt!)

Legközelebbig,

Marci

AZ EUKARISZTIKUS ÜNNEPLÉS ALAPIGAZSÁGA

12. levél: november 25-én

Édes jó Öcsém!

Feneketlen zsák vagy! Csak úgy röptében újabb és újabb kérdéseket vágsz a fejemhez, és persze azt szeretnéd, ha hasonló röviden válaszolnék. Nos, rajta leszek. Előljáróban: a kenyér és a bor színe alatt jelenlévő Jézus Krisztusra vonatkozó kérdésed hidegre teszem egyelőre. Ez valami egészen rendkívüli (és megint "több gépelt oldalt" jelentene!). Az első kérdésed megválaszolása időt (és papírt) igényel, de majd kitalálok valamit, nehogy "megfeküdj a gyomrod".

Különböznél hálás vagyok neked, hogy a mise "központi igazsága" érdekel. Úgy vélem, hogy ezzel az eukarisztikus ünneplés lényegét érintetted. Számomra a mise olyan, mint egy szépen csiszolt gyémánt. Attól függ, melyik oldalára fordítod, váratlanul új fénye villan fel. Az eukarisztikus ünneplésre alkalmazva: a mise m a g j a, Jézus Krisztus isteni és emberi szeretete, egészen különböző módon és meglepetésszerűen villan fel, aszerint, hogy melyik oldalról közelítéd meg. Van, aki az áldozat szempontjából közelít a titok nyitjához, más a megszabadítás oldaláról, a harmadik Isten szavát keresi benne, ismét mások az ünneplést, a lakomát, a közösséget stb. A nézőpontok kiegészítik egymást, és végül bemutatják a mise lényegét.

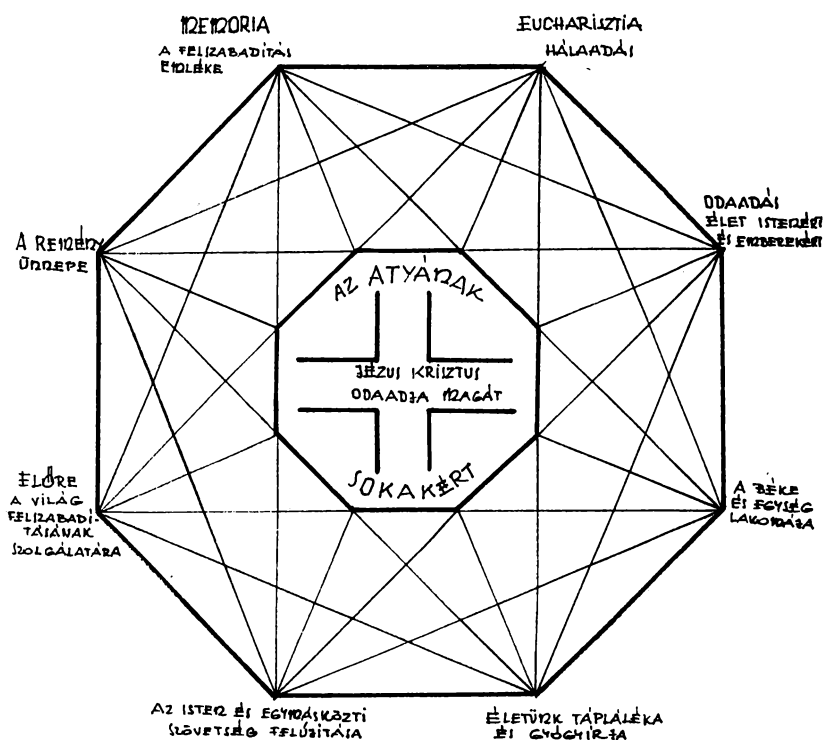
Az eukarisztia titka kimeríthetetlen. Talán megsejtess valamit az eukarisztia tartalom-bőségéből, ha az ábrára nézel. (Ezen persze messze nincsen minden igazság feltüntetve.)

Van egy jól járható út, amelyen mind mélyebbre juthatunk az eukarisztia titkába: az elmélkedés. Megpróbáltam a mise néhány alapvonását személyes elmélkedésben elemezni. Egyik ilyen meditációm már megküldtem a múltkori levelem mellékleteként. ("Mai emlékezés a megszabadításról"). Most újabbat mellékelek. (Felismerheted benne, hogy a "mise-áldozat" alapján nem "komor" és nem "örömtelen".)

De ésnél legyünk ám! Ezt a fejezetet ne "fald fel"! Ami számunkra lényeges, éppen arra vonatkozik a mondás: "Isten teremtette ugyan az időt, de azt nem mondta, hogy siessünk!"

Kellemes vasárnapot kívánok

Gerid

Hálaadás és keresztáldozat

Alkotás és teljesítmény: világunk nagybetűs címei. Roppant kemény dió sokaknak, főleg azoknak, akik csak kisebb teljesítményre képesek.

Fölszabadító az a tudat: Van életemben sokkal fontosabb, amire nem szolgálhatok rá: az életem, egészségem, a szeretet, szerelem... Mind-mind ajándék! Nem formálhatok rá jogot, csak elfogadhatom, csak hálás lehetek érte.

Kinek köszönhetem? – A hívő életének "véletlenjei", vagy "sorszerűsége" mögött az áll, aki a mindenséget kezében tartja: akitől minden a létét kapta.

A meggyőződéses keresztény számára a legnagyobb ajándék maga Jézus Krisztus:

"Ti barátaim vagytok" (Jn 15,14).

"Én vagyok a föltámadás és az élet: aki bennem hisz, még ha meg is halt, élni fog" (Jn 11,25).

"A kenyeret, amelyet adni fogok, az én testem a világ életéért" (Jn 6,5).

Van elég okom, hogy hálát adjak Jézus Krisztusnak. Ő maga is köszönetet mond az Atyának. Az evangéliumban ismételten hangsúlyozza: Életem folytonos hálaadás az Atyának: Isten me g d i c s ő í t é s e . Ezért azt kívánja tőlünk is, hogy hálánk az Atyára irányuljon.

Tehát nem állok meg Krisztusnál, hanem csatlakozom hálámmal az Ő mindent átölelő hálájához: "Óáltala, övele és őbenne a Tiéd, mindenható Atyaisten, a Szentlélekkel egységben, minden t i s z t e l e t é s d i c s ő s é g ..." (Az eukarisztikus ünneplés központjának, az "eukarisztikus imának", a nagy hálaadásnak befejező szavai ezek!)

Az "eukarisztia" szószerint "hálaadást" jelent. Vagyis az ünneplés során megköszönjük Istennek Jézus Krisztust, akit az emberiségnek adott. Megköszönjük a Fiúval az összes jót, amit az Atya üdvünkért tett. Köszönjük a Fiú odaadását, életének feláldozását. Maga az áldozat: engedelmesség a kereszthalálig, amikor "sokakért", a "világ életéért" átadja magát a Fiú az Atyának. Ez a misében a kenyér és bor színe alatt válik jelenné. A kereszthalál véresen iszonyú valóságába mélyen elmerülök, de mindez föloldódik a Föltámadt győzelmének ujjongó hálá-énekében. "Mert bizony méltó és igazságos, ... hogy mindig és mindenütt hálát adjunk, Szentséges Atyánk, néked, szeretett

Fiad, a mi (föltámadt) Urunk Jézus Krisztus által..."(A kánon az eukarisztikus ima bevezetése.)

Jézus a világot szolgálta, s ezzel Isten akaratát cselekedte, Őt megdicsőítette. Éppen így, elvárja híveitől, hogy ebben "kövessek". Ne ajkunkkal hálálkodjunk, hanem vessük be magunkat Isten uralmáért, azaz: az emberiség tényleges fölszabadításáért.

Így válik a hálááldozatom, a keresztények eukarisztiája tökéletessé, amikor mindennapi szolgálatommal beállok Isten dicsőítésének áramába, Jézus Krisztus oldalán.

ISTEN JELENLÉTE A SZENTSÉGEKBEN

13. levél: december 18-án

Halló Marci!

Elfogyott a papírod? Vagy elkapott a karácsony előtti stressz? Már igen régen hallottam felőled.

Tulajdonképpen örülnöm kellene, mert nyakig állok most a munkában. Másrészt előttem fekszik még egy nyitott kérdésed, amelyik – ismered kínos pontosságom – nem hagy nyugodni. "Hogyan képzeljem el: a Mini-Jézus belebújik a kenyérbe? – Lehetetlen?"

Mivel a válasznak köze van ahhoz, amit a keresztények karácsonykor ünnepelnek, vagyis az Isten emberré válásához, ilyen értelemben most egy igazi karácsonyi levelet fogok írni. De tüzetesebben is elmagyarázom:

Keresztény hitünk szerint Jézus Krisztus, Istenként, nemcsak a kenyér és a bor színe alatt van jelen, hanem mindig és mindenütt. ("Én veletek vagyok mindennap a világ végéig", Mt 28,20). Mindenesetre vannak meghatározott helyek, ahol a hívő ember ezt a jelenléte világosan megtapasztalhatja, pl. Jézus szavaiban, a Szentírásban. De találkozhatok vele a felebarátomban is ("Amit a legkisebb testvéreim közül eggyel is tettem, velem tettétek", Mt 25,40), vagy amikor közösségben vagyok ("Ahol ugyanis ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük", Mt 18,20).

Ezenkívül egyéb alkalmakkor is – Jézus Krisztus akaratára szerint – megtapasztalhatjuk különös formában jelenlétét, bizonyos értelemben "megtapinthatjuk" –, ha hiszünk. Ilyenek az ún. szentségek, és közéjük tartozik az eukarisztia is. Ebben

a föltámadt Úr istenségével és emberségével, testestül-lelkestül jelen van.

Bizonyosan tudod, hogy minden korban fokozott ünneptélyességgel ülték meg az emberi élet fordulóit, szakaszait: a születést, a nagykorúvá válást, a házasságkötést, a vendégfogadást, a kiengesztelődést és a halált. Ezekben az eseményekben megsejtették az emberek a földi élet mélyebb értelmét. Ugyanezek az események eszünkbe kell juttassák azt is: magasabb, örök életre születtünk. Életünknek ezen fordulópontjain kell találkoznunk a fölszabadító, gyógyító és erőteljes Jézus Krisztussal. A bűnbánat szentségében megbocsátóként, kiengesztelőként jön felénk; az oltáriszentségben, mint aki magát az Atyának odaadja, nekünk pedig étel gyanánt önmagát ajándékozza és közösségbe forraszt magával és egymással. A szó "találkozás" azonban nagyon tökéletlenül fejezi ki azt, ami Istentől kiindulva a szentség kapcsán végbemegy. Az emberek találkozása igen gyakran azzal végződik, hogy ki-ki újra a maga útjára tér.

Istennel más a helyzet. Jézus Krisztusban ő maga lett emberré, hogy egyszer s mindenkorra, üdvözítőként összekapcsolódjék az emberiséggel (és ez a keresztény karácsony alap gondolata). Továbbá, föltámadt halottaiból, hogy dicsőségében minden ember részesedjék. Mivel pedig, már földi életünk folyamán is egészen bennünk akart lenni, az Egyház által a szentségekben odaajándékozta isteni életét mindazoknak, akik erre megnyílnak. Nagyon is emberi formában igyekszik ezt elérni, mert ténykedését elsősorban meghatározott materiális (anyagi) jelekhez kapcsolta. Vagyis olyan dolgok vagy mozdulatokhoz, amelyek természetüknél fogva gyógyító, megszabadító hatást fejtenek ki. Ilyen a keresztemelésnél a víz (tisztít, életre kelt); a betegek keneténél az olaj (gyógyít, megerősít); a gyónásnál a feloldozás kézmozdulata (egymásra találás, kibékülés); az eukarisztániánál a kenyér és a bor (odaadás, étel, élet, erő) stb. – Ezenfelül minden szentségben a testihez lelki elem is járul: a Jézus Krisztus nevében életet teremtő, fölszabadító szó. Úgy vélem, örömmel tölthet el a gondolat bennünket, hogy az Úr tovább ilyen emberi jelek segítségével az Egyházban folytatja megváltó művét.

Azzal természetesen tisztában kell lennünk, hogy a szentségi találkozás csak úgy jöhet létre a Megváltóval, ha az ember a találkozás mellett dönt, ha hitében erre megnyílik. Az olyan találkozás, amelynél az egyik fél magába zárkózik, egyoldalú, hatástalan, kudarcra ítélt.

Kedves Marci! Csak most, írásom közben vettem észre, hogy kérdésedre irányuló válaszom lényegesen több időt és

megfontolást igényelne, mint amivel pillanatnyilag rendelkezem. Ne haragudj, de folytatása következik. (Talán a leírt bevezető után magad is végighaladhatsz azon az úton, amely Jézus Krisztus istenemberi jelenlétéhez vezet az eukarisztiában.)

Karácsonyra mind neked, mind pedig szeretteidnek azt kívánom: jussatok közelebb az ünnep mélyebb értelméhez.

"Az (isteni) Ige (emberi) testté lett,

és közöttünk lakott.

Láttuk dicsőségét..." (Jn 1,14).

Szívélyes karácsonyi üdvözlettel,

Geritek

"JÉZUS A KENYÉRBEN? – KÉPTELENSÉG!"

B.Ú.É.K.,Geri!

14. levél: december 31-én

Mire levelem kezedbe kerül, már átléptünk az új év küszöbén. Rá se ránts, azért olyan borzasztó sok időre most nem volt szükségem, hogy "összegyűjtött műveid" végigolvassam. Csak egyszerűen nem tudtam már elviselni a szokásos nyomást, és kissé szabadságoltam magam. És ez vonatkozik a levélírára is.

Különben karácsonykor még egyszer végigböngészttem utolsó leveled, és engedtem, hogy átjárjon Isten emberré válásának gondolata. Be kell vallanom, kaptam valamit – mindenestre többet, mint az érzelmektől csöpögő karácsonyi misén. Újra fölment a pumpa! A folytonos "béke, öröm, beigli" az agyamra megy! Szóval ez valahogy nem illik ahhoz, amit "az Egyházban folytatódó megváltó tevékenységről" írtál. Ismételten kísért a gondolat, hogy a legtöbb keresztény belülről annyira megcsontosodott, hogy Isten képtelen beléjük hatolni. Micsoda nyílt és baráti karácsonyi ünnep lehetne, ha Jézust valóban magunkba fogadnánk! Nagy kedvem volna arról beszélgetni, hogyan tudnánk másként, tartalmasabban megülni a karácsony ünnepét. De alighogy bedobom a témát, a családban máris letorkolnak: "Már megint morogsz!"

Lapozunk. Emlékszel még a "feneketlen zsákra", az utolsó előtti leveledből? Ezt: a "címezett ismeretlen" jelzéssel visszaküldöm.

Állandóan motoszkál a fejemben, hogy te gyakran, bár a késpenge élén táncolsz, csak körbejárod a forró kását. Ezért

kénytelen voltam kérdéseimre a sokértelmű bolyból kikapargatni feleleteket. Mondd csak, valóban ennyire bonyolultak ezek a dolgok? Vagy csak ti – nagyokosok – keveritek? Lehet, hogy valóban, egyszerre túl sokat szerettem volna tudni? De most végre – hiszen már csak egy kérdésem lóg a levegőben – egyértelműen felelhetnél.

Sikeres új évet kívánok!

Marci

A SZERETET TITKA

15. levél: január 16-án

Kedves Marci!

Jókívánságaid köszönöm. Valamiképp valóban igazad van: Nehéz a "vájtfülű teológusok" nyelvétől kellően eltávolodni, hogy magyarul beszélhessünk a fiatalokkal. Örölnék, ha még konkrétabban rámutatnál a homályos helyekre. Nincs szándékomban a dolgot azzal elütni: Ez titok, és hinni kell! (Régebben ezt tette nem egy pap.) Mire való akkor a fejünk? Igaz, hittitkokat nem lehet megmagyarázni, de megfontolás útján legalább kaput nyithatunk.

Rátérek kérdésedre: Jézus jelenléte az eukarisztiában. Jézus a tanítványaival elfogyasztott utolsó vacsoráján vette a kenyeret és a bort, majd így szólt: "Ez az én testem", "Ez az én vérem". Ezzel bizonyára nem a földi értelemben vett húsának egy darabjára, és az ereiben folyó vérére gondolt. (Hiszen épen és sértetlenül állt előttük.) A héber nyelvben a "test" az egész embert jelenti. Hasonlóképpen csak a kezünket nyújtjuk pl. a másik felé és azt mondjuk: én kibékülök veled (nem csupán a kezem). Ezenkívül, – a "test" és a "vér" szétválasztásának kihangsúlyozása, Jézus e l v é r z é s é r e , vagyis az érettünk elszenvedett halálára is utal.

Jézus tehát azt akarta mondani: Ez én vagyok, az értetek adott ajándék. De azt is hangsúlyozta: Ez én vagyok, nem földi Jézusként, akit láthattok és tapinthatok, hanem föltámadottként, a megdicsőült és a Szentlélek által egészen "átlelkesült" emberi létemben. Tehát szenvedése és halála előtt – előre jelezve föltámadását –, úgy ahogyan a kereszten, magát az Atyának átadta és mindazoknak odaajándékozta, akik hisznek benne: ételként, erőként és életük legnehezebb óráinak vigaszaként. "Ekkor adta övéinek, akiket a világban hagyott, szeretetének legnagyobb jelét" (Jn 13,1).

Ezek után talán megérted, miért hamisak az alábbi elképzelések:

1. "Krisztus testét a pap kezével széttöri, és a hívek fogukkal rájádk". (A középkorban egyesek így értelmezték az Úr jelenlétét az eukarisztiában.)

2. Krisztus jelenlétét az eukarisztiában pusztán jelek presence-n kell érteni. Vagyis valóságosan nincs is jelen a kenyér és bor színe alatt, hanem szavai "ez az én testem – vérem" tulajdonképpen csak arra emlékeztetnek, hogy értünk meghalt.

A katolikus Egyház hite szerint azt mondjuk: A kenyér és a bor "átváltozik", Krisztussá válik, amikor a pap az "átváltoztatás szavait" kimondja. Mit értünk ezen? Anyagi szempontból a kenyér az marad, ami. Úgy néz ki, mint kenyér, íze kenyér, kémiai összetétele szerint megmarad kenyémek. Az anyagi valóságában semmi sem változik meg. De minden tárgynak van mélyebb, lelki valósága: ez a tulajdonképpeni, a mélyebb jelentőségű, a lényegi, amit természettudományos módszerekkel felismerni, megragadni nem lehet. Ezen a síkon "változik át" a kenyér és a bor (ezt az Egyház "átlényegülésnek" nevezi). Az anyagi tárgyak az Úr szavától új értelmet kapnak, sőt tulajdonképpen a létükben megváltoznak: Ami természetes viszonyok között csak a testet táplálja, Jézus Krisztus isteni hatalmánál fogva hordozójává válik a Föltámadott valóság jelenlétének azzal az új rendeltetéssel, hogy a hívők életének tápláléka legyen.

Egy összefoglaló példával megpróbálom az egészet érthetőbbé tenni:

Tanítványom, egy kislány, meglehetősen rosszul jött ki családjával, folytonos torzalkodás volt közöttük stb. A család minden tagja fellelégett, amikor ösztöndíjat kapott, és egy évre az USA-ba utazott. A távolság, amely messze vitte családjától, ráébresztette, hogy valójában nagyon kötődik otthonához. Bár számtalan új és érdekes élménnyel gazdagodott, akkora honvágyat érzett, hogy legszívesebben azonnal visszautazott volna. De hát erről nem lehetett szó. Ezért aztán hetente írt haza, küldött kisebb ajándékokat, és ilyen módon jelezte, hogy gondolatban szerettei között él.

A teleírt papír, a képeslap stb. anyagukat tekintve, közömbös tárgyak. De egy ember szeretetének és vágyakozásának jeleként, a legkisebb tárgyak is értelmet és fontosságot nyernek. A kislány nem tehetett mást, minthogy ilyen jelekkel fejezze ki, mennyire otthon járnak gondolatai. Az időt és a teret képtelen volt a valóságban leküzdeni.

Az eukarisztiára alkalmazva ez annyit jelent: Jézus olyan jelet választott, amit normális körülmények között minden ember elérhet (s ezenkívül "ételként", frissítőként", "az emberek közötti kapocsként" még mélyebb értelme is van!). Ezzel a jellel fejezte ki végtelen szeretetét, amely minden emberhez fűzi. A föltámadt Úr pedig képes arra, amire egyetlen ember sem képes: A kenyér és a bor színe alatt odaajándékozza magát az Atyának és az embereknek. Egyesül az emberrel, akit szeret, hogy az, ettől kezdve, már többé ne magában éljen, hanem Jézus élhessen benne. Ez az Ő titka. Nem annyira természettudományos szintű titok, hanem a s z e r e t e t t i t k a . És ez utóbbiról tulajdonképpen nehéz lenne vitázni, inkább ünnepelnünk kell.

Hát, úgy érzem, meredek sziklafalra kapaszkodtam fel: kikészültem! De sikerült! Vajon tudosz-e követni?

Okvetlen írd meg, ha valami még ködös, – ha egyáltalán "kitalálsz" a gondolatok útvesztőjéből.

Visszhangod feszülten várom,

Geri

"DE A VALÓSÁG!"

Halló!

16. levél: január 29-én

Mondhatom, kemény falatot tettél a tányéromra. Még egyáltalán nem emésztettem meg. Az elméleti fejtegetésed (az "átlényegülés") túl magas lépcsőnek bizonyult. Ez olyasmi, ami csak igazi teológusnak való. A példabeszéded a kislányról teljesen érthető és nagyon tetszik. Mindent összevetve: az elméletekkel egyelőre jóllaktam!

Néhány napja klassz dalt hallottam. Éppen illik ahhoz, amit a miséről írtál:

Új dalt akarunk énekelni,
ünnepeljük a fölszabadítás ünnepét.
Új tájakra vezet az Úr,
álmaink valóra válnak már.
Mikor Izrael kivonult Egyiptomból,
a lakoma a szabadság jele lett.
A szövetség tagja, aki bárányt evett,
és követte az indulás szavát.
Mikor Jézus estebédre hívott

a vacsora, a tanítványok jele lett.

Aki ette a kenyeret és itta a bort,

vele halt, de vele is kelt új életre.

A közösség ma is összejön,

a vacsora reményt jelez.

Aki eszi és issza Őt,

a jövő zálogában él.

Hát nem szuper?! Ahol így ünnepelnek, ott a helyem! Csak az egészben az a szomorú, hogy bármennyire törném magam, nincs semmi esélyem. A vasárnapi mise valósága olyan messze van a főlzabadító megemlékezéstől – amiről beszélsz –, mint Makó Jeruzsálemtől.

Kérlek, ne neved, – de a múlt vasárnap újra bedobtam magam a misére, az úgynevezett "ünneplésen" totál lelombozódtam. Pedig az evangélium szuper volt. (már te is beszámoltál róla). Jézus fellép Názaretben és kifejti programját:

"Az Úr lelke rajtam van,

mert Ő föl kent engem,

Elküldött, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek,

(hogy meggyógyítsam a megtört szívűeket)

S hirdessem a foglyoknak a szabadulást,

a vakoknak meg a látást;

hogy felszabadítsam az elnyomottakat,

és hirdessem: elérkezett az Úr esztendeje" (Lk 4,18 és k.).

De ahogy ezt a plébó felolvasta, teljesen közömbös hangon, hideg zuhany volt. Egyébként a szövegelése már-már reményt keltett: a feladatunk, hogy Jézus főlzabadító művét folytassuk. ("Szabaddá tesz, hogy egymást főlzabadíthassuk".) De ami ezután következett? FE! (= felejtsd el). Ezek a teljesen béna énekek, a fellengzős imák, különösen az úrfelmutatás után. Mindig ugyanaz a verki, langyos áradat! El nem tudom képzelni, hogyan izzíthatná fel ez az emberek a főlzabadító harcra?

Azután áldoztam. Inkább csak dachból. Akkor vettem észre, amikor imádkozni szerettem volna, hogy nincs mit mondanom. Mint mikor az ember kinyitja a csapot, és nem folyik a víz. Tömény sivatag. És ezzel a sívár érzéssel baktattam hazafelé.

Szerencsére, útközben találkoztam Monival: (Ő a Monika, aki csoportunkhoz tartozik.) Vele beszélhettem a "főlzabadulás élményéről". Azt hiszem, ha nem találkozunk, a vasárnap totál kinyújtóztatott volna. Különben azt javasolta, legjobb volna, ha egyszer bedugnánk fejünket a plébóhoz, és

kipakolnánk neki a miséről. Vajon nem lehetne valamit változtatni? Persze, nem tudom, érdemes-e. Ja, őszintén szólva: azt sem tudom, lenne-e hozzá bátorságom?

Csalódott, kedvetlen vagyok,

Marci

IMA A MISE KÖZBEN

17. levél: február 5-én

Halló Marci!

Leveled még hosszú ideig fog foglalkoztatni. Túlságosan is igazat adok neked, mert magam is gyakran érzem, mennyire közömbösen, szokásból dolgozzuk le a misét. Alighanem kigúnyoljuk az eukarisztia isteni ajándékát. "Minthogy Isten nagy, legszívesebben nagy ajándékot ad. Milyen kár, hogy emberi szívünk oly parány!" (Angelus Silesius)

De ne mutogassunk azokra, akik akadályozzák az eukarisztia ünneplésének főlzabadító kibontakozását, s a végén duzzogva húzódnak vissza vackukba. Ezzel a helyzet mit sem javul. De szavaiddal élve: Szuper az önkritikád! Ez minden megújulás alapja. Később ráhajthatsz mások megváltoztatására is.

Azért volna egy-két megjegyzésem a "béna énekről", és a "fellelkesítő imáról". Szerintem, sötétebben látod a helyzetet, mint amilyen. Talán elfelejtetted, hogy megjelent az új, egységes énekeskönyv az "Eneklő Egyház"? Ebben egész székérre való lendületes dalt találsz, a szövegek is jók. (Nem tudom, ezekből tanultatok-e már? Van-e előénekes csoportotok? Ismered-e a "Gitárral dicsérd az Istent" füzetet?) Azt azonban be kell vallanom, hogy az új énekeskönyvben viszonylag kevés kimondottan ifjúsági ének található. De tudtommal, számtalan füzet van forgalomban, amit a diákmiséken használnak.

Az Egyház miseimáit illetően, kérek légy korrekt, és vedd figyelembe, hogy hánykorosztály vesz részt a misén. Ha az imákat az ifjúság nyelvén mondanák, sok idősebb, biztosan tiltakozna. Ennélfogva tulajdonképpen általánosságban mozoghatunk, hogy lehetőleg minél több keresztény ízlésének megfeleljenek. Különben a bevezető, a felajánlási és befejező oratio (= ima), eredetileg "összefoglaló" volt. A pap így szólt: "Oremus", azaz "imádkozzunk", majd hosszabb szünetet tartott, hogy ezalatt kiki elmondhassa személyes imáját, végül pedig hangosan összefoglalta a közösség kívánságait az "egyetemes

könyörgésben". Nem lehetne az "imádkozzunk" felszólítás utáni ima-szünetet nálatok is bevezetni?

Azt bizony elhiszem, hogy az átváltoztatás utáni imák szövegét valóban nehezen tudod követni. Először: olyan teológiai mélységekben járnak, amit a közösség tagjai, akik édeskeveset foglalkoznak az eukarisztia tanulmányozásával, igen nehezen követhettek. Másodszor: a normál sebességű imamondás mellett, fennáll annak a veszélye, hogy éppen a gyakori ismétlés miatt, a szöveg a hívek feje fölött "tovaszáll". A pap itt is tarthatna, néhányszor, kisebb-nagyobb szünetet, hogy a hallgatóság lélegzethez jusson, és akkor talán tudnák követni a gondolatok menetét. Megjegyzem, hogy a misekönyv több eukarisztikus imát is tartalmaz, s így elkerülhető az egyhangúság. A kisközösségekben végzett misékben pedig tágabb lehetőség van az imák összeállítására: itt a "mindig ugyanaz" kifejezés semmiképp sem állhatja meg a helyét.

Vajon gondolataim felbátorítanak-e, hogy Mónikával elmenjetelek a plébánoshoz beszélgetni, és el merjétek mondani javaslataitokat? (Mielőtt erre sor kerül, kérlek, jól rágjátok át a dolgot egymás között.)

Végül, néhány gyakorlati tanács az imáról a mise közben. Esetleg: gyakrabban ellenőrizd magad, hogy tudatosan vagy-e jelen? A mise kezdete előtt: pl. kérdezd meg magadtól: Mit várok? Mennyire nyíltam meg az Istennel való találkozásra? – Vagy amikor mindenki feláll az evangéliumra: Isten szava "elé állok-e"? A mozdulatom – Istennel szembenállva – kifejezi-e belső készségemet is? – Vagy az "Emeljük fel szívünket!"-nél: Valóban őszintén, együtt válaszolhatok a közösséggel: "Fölemeljük az Úrhoz!" Meg van-e bennem a jóindulat, az akarat, hogy ráhagyatkozzam? Végül az áldozás előtt: Most mire készülök? Tudatosan járulok-e asztalához, vagy csak sodródok a többivel?

Egyéb lehetőség is adódik. Ha figyelsz a szövegekre, akkor az imákban és az olvasmányokban, bizonyára akad olyan mondat is, amelyik t a l á l. Ilyenkor nyugodtan időzz el mellette, bár – úgy érzed – a cselekmény, látszólag nélküled halad tova. (Hamarosan észre fogod venni, hogy éppen Jézus szavai azok, amelyek "hozzád szólnak", "mellbe vágnak".)

Befejezésül, a leveledben jelzett helyzetedre: Ha esetleg áldozáskor megállapítod, reménytelenül szórakozott vagy, és képtelen vagy egyetlen hálás szót mondani, akkor vedd figyelembe, hogy Jézus éppen azokat akarja felkeresni, akik előtte szegénynek és üresnek érzik magukat. Úgy vesz, amilyen vagy! És, ha komolyan nézed helyzeted, nem tudnád legalább az egyetlen kérést kimondani: tölts be ürességedet, hogy ismerjétek meg

egymást? Jó lenne megszabadulnod attól az elvárásodtól, hogy az áldozásból azonnal érezhető hasznót húzz! A biztosan bekövetkező belső növekedés még sokkal több türelmet igényel, mint a külső, látható.

Vajon segítenek-e valamennyire az ötleteim? Merem remélni,⁴

Gerid

Üi.

Ijedten veszem észre, hogy megint elszaladtam a tulajdonképpeni problémád mellett. Mit érnek a tippek, ha nem tudsz imádkozni! Megvigasztalhatlak a legközelebbi levelemben? Talán előbb közölhetnéd, miképpen történt, hogy elvesztetted Istennel ima-kapcsolatodat? Akkor könnyebben átlátnám helyzetet.

"IMÁRA IDOMÍTOTTAK"

18. levél: február 13-án

Érdekes, Geri, hogy amit kérdeztél, én már korábban megkérdeztem magamtól, csak sokkal nyersebben fogalmaztam: Valójában nem idomítottak-e csupán az imára?

Ha visszanezék gyermekkoromra, eszembe jut egy-egy isaszöveg, pl. "Én Istenem, jó Istenem, becsukódik már a szemem..." – vagy: "Aki ételt, italt adott..." A mama, annak idején biztosan szavanként addig ismételtette ezeket előttem, amíg én szépen utána tudtam pötyögni. Meg kell mondjam: ha akkoriban a reggeli, esti és étkezés előtti, utáni imákhoz hozzászoktam, csak azért volt, mert szüleim is így tettek. A hittanórán azután, annak rendje-módja szerint beifláztuk a hosszú imákat. Nos, akkor támadt az első kétségem.

Micsoda butaság az Istennek verset szövegelni. Egyébként is, ezek az imák olyan idegenek és személytelenek.

Akkortájt beszéltem erről a hitoktatómmal, aki bátorított, hogy imádkozzam a saját szavaimmal. Reggel vegyem konkrétan szemügyre az egész új napot. Köszönjem meg mindazt a jót, ami rám vár az eljövendő nap folyamán, és kérjek az elkövetkező kemény próbákhoz segítséget. Este pedig tartsak személyes lelkiismeret vizsgálatot: filmként pergessem le a napot magam előtt. Ilyenkor ténylegesen hálát adhatok, vagy kudarcaimért bocsánatot kérhetek. Meggondolhatom, mit kellene jobban tennem a következő nap.

Valami ilyent mondott. Egyik mondata még ma is fülemben cseng: "Az ima: élet az Isten színe előtt!" – (vagyis nem csupán szövegelés). Ez sokat segített, mert belefoglalhattam magamat és környezetemet, a sulis-stresszt, a focit és a hobbykat is. Igen ám, de akkor jött a kétely a "jó Istenben"! A Biblia történetei mesének tűntek, a vasárnapi templomjárás nyűg lett a nyakamon, meg aztán tulajdonképpen idő sem volt többé, hogy Istennel foglalkozhassam. Csak, ha valaki komolyabban nyomasztott, akkor próbáltam imádkozni. De ekkorra már a "vonal" megszakadt. Most valóban nem tudom, hol kezdjem el, ha újra imádkozni szeretnék. El sem tudom képzelni, hogy létezne visszaút, esetleg kiút. Nincs igazam?

Marci

A SZEMÉLYES IMÁHOZ VEZETŐ ÚT

19. levél: február 17-én

Kedves Marci!

Avval, hogy az "ima" témát becsületesen mérlegre tetted, már sokkal tisztábban látom helyzeted. Sőt, az a véleményem: nagyon jó jel, hogy a régi, elkoptatott vágányokon haladó imával van bajod. Az sem volna jó, ha valamilyen visszafelé vezető ösvény után kutatnál. Inkább azt a lehetőséget ajánlom fel: felnőtként kerülj újra kapcsolatba Istennel. Ez persze kemény diónak tűnik. De az Isten, aki nem csupán díszítő járuléka fennkölt óráknak, hanem az élet szilárd fundamentuma, ő valóban támaszthat igényeket velünk szemben is.

Az Isten megtapasztalásának három fontos feltételét tárom eléd:

1. A g o n d o l k o d á s g y ö k e r e s m e g v á l t o z t a t á s a . Ne akard ezt magadtól elérni, hanem nyílj meg az ajándék felé, az Isten szólítására. Ez a mai életfelfogásunknak merő ellentéte. Nem várunk ajándékot senkitől. Mindent saját magunknak kell megkeresnünk, teljesítenünk, produkálnunk. Csak akkor vagyunk elégedettek. Sokan úgy vélik, akkor imádkoztak jól, ha "megfelelő" szavakat illesztettek össze, és fennkölt érzéseik voltak. Ilyenkor meg vannak elégedve ö n m a g u k k a l . Ez azonban még nem biztos, hogy jó ima!

A gondolkodás gyökeres megváltoztatása először annyit jelent: tudatossá tesszük, hogy elsőként Istennek van közölni és adni valója; "teljesítményünk" Vele szemben csak abból állhat, hogy készek vagyunk befogadni őt. Gyakran "balsikereket"

mutathatunk csak föl: bűnt; Isten, ember és önmagunk iránti szeretetlenséget. Ezt figyelembe véve, talán megérted a mise elején a bűnvallomást. És miért szólít fel a pap az eukarisztikus ima kezdetén: "Emeljük fel szívünket!" És ez a legfontosabb előfeltétele annak, hogy Istent megtapasztalhassuk.

A felfogás megváltoztatása továbbá azt jelenti: tudatosítjuk, hogy Isten nemcsak "felettem" áll, hanem bennem van, és ilyenformán bensőmben tapasztalhatom meg. Egy ifjúsági énekben ez áll: "Te vagy szívem kútja és bensőm zenéje". Bizonyára, hallottál már a meditációról. Ennek célja, hogy az ember "elmélyüljön", önmaga középpontját megtalálja, és ebből éljen – tudatos ellentétben sok kortársunk felszínes, nyugtalan és ingatag létezésével. A keresztény meditációban "felemelem a szívem"; nem a helyváltoztatás értelmében, hanem igyekszem tökéletesen éber lenni, s várom az Isten szavát.

2. Magyarán: e l s z a k a d n i , m e g n é m u l n i , h a l l g a t n i . A folyton izgó-mozgó mai ember számára a legkínosabb feladat az, hogy a zűrzavart, a lármát otthagyja, és mindazt, ami a fejében zsong (a problémákat, a terveket, a kívánságokat...) félretolja és belezuhanjon a csendbe, a téllen semmibe. – Igen, legyen üres, akár egy megtöltésre váró pohár. Ehhez kedvező külső körülmények is kellenek, pl. csendes terem, meghatározott testtartás, tudatos légzés stb. Erről bővebb felvilágosítást kaphatsz minden meditációról szóló mű bevezetésében. – Mindez arra szolgál, hogy Isten szólító szavát meghallad. Hangsúlyozom: nem te szólítod meg az Istent, hanem Ő szól hozzád. A maga módján: a téged körülvevő természetben; kelleme vagy kellemetlen kortársakkal való találkozásokor, élményekben... Csakhogy addig ezt a hívást nem hallhatod meg, amíg ezt vágyaid lármája és környezeted sürgés-forgása elnyomja. Ha nem nyílsz meg és bensődben nem fülelsz, nem tudsz válaszolni sem.

3. Isten megtapasztalásának további feltétele: v á r a k o z z , s e n g e d d , a t e r m é s n ő j j ö n . Ezt a fogalmat sem ismerjük. Azt akarjuk, hogy minden ripsz-ropsz, készen legyen. Mert kinek van ideje várni?! Ha pedig az eredmény záros határidőn belül, amit természetesen mi tűzünk ki, nem jelentkezik, feladjuk. Talán onnan ered ez, hogy kapcsolatunk a természettel meglazult, szinte teljesen elveszett. Pedig ott megtanulhatnánk, mit is jelent türelmesen várakozni. A növény hosszú idő alatt érik be. Az érettséget, a gyümölcsöt, a teljes értelmű életet nem lehet kikényszeríteni. Áll ez az Istennel való találkozásra is. Nem mi határozzuk meg az órát, mikor kopogtat. Mást nem tehetünk, mint újra és újra kaput nyitunk, ahogyan a virág is a nap és szél

felé fordul. Ehhez hozzátartozik – ami ma egyáltalán nem fekszik nekünk – egy meghatározott rendszeresség, kb. 10-15 percnyi meditáció naponta, amit türelmesen végig kell csinálni.

Észrevehetted, hogy az út az Isten-élményhez fárasztó. Saját tapasztalatom alapján csak annyit mondhatok: érdemes elindulni. Mély és gazdag élet a "bére"!

Szívből kívánom,

Gerid.

"JELKÉPEK, AMELYEKET SENKI SEM ÉRT"

Halló, öreg Haverom!

20. levél: február 14-én

Elnézést, hogy múlt vasárnapi leveled kommentár nélkül zsebrevágom, de ma tényleg képtelen vagyok hosszas szövegre figyelni.

Képzeld, tegnap voltunk a plébánosnál! (Ha Moni nem jelentett volna be mindkettőnket, biztos nem mentem volna el!) Az első benyomásom: Papunk a személyes találkozáskor egészen más volt, mint a templomban. Nem volt merev, nem volt kenetteljes. Igaz, komoly és kissé tartózkodó, de meg lehetett közelíteni. Sőt, még csak nem is sietett, időt szánt nekünk! Ez azután annyira felbátorított minket, hogy kertelés nélkül kipakoltunk (tanácsodra előzőleg jegyzeteket készítettünk). Megmondtuk: az imák semmitmondóak, az énekek ósdik, a hívők passzívak, vannak jelképek, de senki sem érti. Mire valók a gyertyák, minek az oltár, a kenyér és a bor, az aranykehely és a tányérka...? Kifogásoltuk, mi célt szolgál a folytonos le-fel (állni, ülni, térdelni)? Összegezve: a misének szinte semmi köze nincs a mai élethez. Ja, még azt is bedobtam a végén, hogy Jézus szándéka szerint a rávaló emlékezés hivatott arra, hogy örömmel töltse el és szabadítsa fel a résztvevőket.

Szó nélkül, türelmesen végig hallgatott, és egy olyan kérdést tett fel, amire egyikünk sem számított: Beszéltünk-e már erről az egyházközségi tanács liturgiabizottságával? – Mert ebben az ügyben ők az illetékesek. De – folytatta – problémánkkal ő maga is foglalkozik majd. (Ezt nem vártam!) Úgy, hogy tulajdonképpen klasszul elbeszélgettünk. Az volt a benyomásunk, hogy a plébó szeretné, ha a mise vonzó, eleven, közösségi ünnep lenne, de vannak benne gátlások: fél bizonyos templomjáró felnőttektől, akik ragaszkodnak a szokásokhoz. Lehetséges, hogy az egyházi hatóságok sem néznének egyet s

mást jó szemmel? Valami olyat mondott, hogy "önkéntesen" nem szabad újításokat beiktatni a misébe!

Mindentől függetlenül megígérte, hogy az egyik legközelebbi vasárnap, egy aktuális témát fog tárgyalni a misén. Kért, hogy javasoljunk egyet. De nem voltunk felkészülve, és hirtelen nem tudtunk, mit mondani.

A tetejében – hát majd eldobtuk magunkat az örömtől – szeretne egy "asztalimisét" ünnepelni a csoportunkkal, amit természetesen közösen készítenénk elő. Na, ha ezt elmondjuk, a srácoknak leesik az álluk!

Az eredmény: Végre valami fény! Móni egy igazán klassz lány. Egyedül nem lett volna bátorságom erre a lépésre. Na, és ahogyan szövegelt! Vele aztán lehet valamire menni – minden téren.

Örülök,

Marci

AZ ÉLET JELKÉPEI

21. levél: március 20-án

Halló Mónika és Marci!

Most hát kettőnek írhatok! Gratulálok a bátorsághoz, de még inkább az eredményhez. Őszintén örülök, hogy papotokkal beszéltek. Tetszik a megjegyzése is, hogy az egyházközségi tanácsot nem kerülheti meg. Hál' Istennek, az az idő már a múlté, amikor minden ügyben egyedül a plébános volt az illetékes, és gyakran magának is kellett döntenie. Ha manapság, főleg az idősebb plébánosok, olykor a fiatalok javaslataira önkényesnek tűnő elutasító választ adnak, ennek számtalan oka lehet. Talán az Egyházban történt megújulás, reformok, változások, vagy a mai élet demokratizálódása miatt elbizonytalanodtak, és ezért ragaszkodnak a régihez, megszokotthoz. Nagy szerencsések van, hogy a ti plébánosotok ilyen nyitott. (Megjegyzem, hogy azért az aggályoskodó papokkal is zöldágra lehet vergődni a korszerű mise dolgában: az egyházközségi tanácson, vagy tekintélyesebb tagokon keresztül. Talán a k i s k ö z ö s s é g e k meggyőzhetik az ilyet. A "mise témájában" vita ankétot is rendezhetünk, amelyre meghívhatjuk mind a papot, mind pedig a tekintélyesebb előadót, aki a reformok híve. Végül rámutathatunk az egyházi dokumentumok idevonatkozó pontjaira, pl. a II. Vatikáni Zsinat liturgikus konstitúciójára stb.)

Kíváncsi volnék, milyen új ismereteket szereztetek a beszélgetés folyamán? Mert feltételezem, hogy plébánosotok

válaszolt heves kritikátokra. Persze, azt nem hiszem, hogy – az idő rövidsége miatt – valami alapos vitára kerülhetett sor. Ezért újra felveszem eddigi megfontolásaink fonalát, és csak úgy kapásból kiragadom kritikátok egyik pontját: "Jelképek, amelyeket senki sem ért". Állítástok tényleg foglalkoztatja a fiatalok nagy részét; ezt igazolják a velük való beszélgetéseim is.

Roppant érdekes a probléma, mert manapság szinte belefulladunk a jelek és jelvények áradatába, kezdve a KRESZ tábláktól, a színes tévéreklámok agyafúrt figyelemfelkeltő jelképeiig. Csak – és úgy vélem, hogy a vallásos jelképek megértésének nehézsége ebben rejlik – a vallásos szimbólumok eredete egyrészt visszanyúlik egy ősparaszti, földműves kultúrába (pl. a bárány, vetőmag, búzaszem, áldozati oltár stb.), és a mai ipari korszakban szinte teljesen elvesztették jelentőségüket. Másrészt hétköznapijaink legtöbb jelzőtáblája nem vezet messzire: legfeljebb a legközelebbi sarokig, üzletig, hogy ott bizonyos fogpasztát vegyünk, vagy megnézzük valamelyik show-csillag műsorát (képét az ingünkön viseljük). Milyen felszínesek! Mélyebb értelmük nincsen. Az igazi szimbólumok velük szemben igényesebbek.

Vegyük pl. a "szöges-drótot" jelképként: egy mélyebb emberi állapotra utal, az elszakadásra, a fogsásra. Másrészt jelzi a szabadság és az emberi méltóság utáni vágyat. Minden szimbólum lényege: a nem látható nagyobb egész szemlélhető részeként utal valamilyen létfontosságú valóságra. Az életnek értelemjelző képe. Mutatja annak útját, ami az élet mélyére, önmagunkba vezet.

Ennek a megértése, persze nem megy olyan gyorsan. Ha valaki a szimbólum "jel-magját", lényegét meg akarja ragadni, türelmesen tanulmányoznia kell a képet, az ábrát, hogy fel-tárhassa a kifejezések mélységét.

Címszavas jegyzéket küldök a szimbólumokról. Talán kiegészíti az imáról szóló soraimat. Szeretnélek mindkettőtöket (esetleg közös?) meditációra serkenteni.

Mára ennyi elég! Remélem, hallok még rólatok. Főleg az érdekelne, hogy gondolataimat tudtátok-e hasznosítani? Persze, az elsőszámú ügyetek az "asztali-mise" legyen.

Veletek szurkolok,

Geri

Jelképek

KENYÉR

é t e l : éhséget olt, erőt, életet ad. "Mindennapi kenyerünket add meg nekünk ma", – "Uram, kiáltották, add nekünk mindig ezt a kenyeret" (Jn 6,34).

k ö z ö s s é g : kenyerünket megosztjuk egymással. E g y kenyér sok búzaszemből készül – "S a kenyér, amelyet megtörünk, ugye Krisztus testében való részesedés? Mi úgys sokan egy kenyér, egy test vagyunk, mivel mindnyájan egy kenyérben részesedünk" (Pál, 1Kor 10,16).

J é z u s K r i s z t u s ö n á t a d á s a : "Ha a búzaszem nem esik a földbe és el nem hal, egyedül marad; de ha elhal, sok termést hoz" (Jn 12,24).

BOR

i t a l : szomjat olt; öröm, mámor, élet (Kánai mennyegző, Jn 2,1-12).

k ö z ö s s é g : sok-sok szőlőszemből kisajtott e g y e t l e n ital. "Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők" (Jn 15,5).

J é z u s K r i s z t u s ö n á t a d á s a : a leszüretelt, kipréselt szőlőből értékes ital lesz: "Ez az én vérem... amelyet sokakért kiontok."

e g y e s ü l é s (kommúnió): vérrokonság Krisztussal és az emberekkel!

KERESZT

kín, fájdalom, megalázás (rabszolga-halál!)

á l d o z a t , ö n á t a d á s : a keresztfeszített kitárja karjait, – "Én pedig, ha fölmagasztalnak a földről, mindent magamhoz vonzok" (Jn 12,32).

é l e t f á j a : a "kereszt-fájából" sarjad az élet, a megváltás, a bűn és a halál feletti győzelem.

e n g e s z t e l é s : a győzedelmes Krisztus a függőleges (ember-Isten) és a vízszintes (ember-ember) vonal metszéspontjában. Általa "kapcsolódik össze" az emberiség Istennel és az emberek egymás között.

Krisztus a b é k é n k é s k i e n g e s z t e l ő d é s ü n k .

GYERTYA

í r á n y t m u t a t a s ö t é t b e n ! "Én vagyok a világ világossága. Aki engem követ, nem jár sötétben ..." (Jn 8,12).

m e l e g : biztonság, legyőzi a félelmet.

J é z u s K r i s z t u s ö n á t a d á s a : fényt árasztva, egyre fogy. Szolgálatára folyamán elhasználódik (húsvéti gyertya!)

Keresztények feladata: "Ti vagytok a világ világossága" (Mt 5,14).

KEHELY

"t a l p a s" e d é n y . Az ember jelképe: szilárdan a földbe gyökerezik.

n y i t o t t , b e f o g a d á s r a a l k a l m a s e d é n y : képes "befogadni" és "oda is adni".

é r t é k e s e d é n y : alkalmas Krisztus befogadására és szétosztására.

TESTTARTÁSOK

ÁLLNI

kitartani, kiállni, helytállni, felállni...

éberség, figyelem, indulásra készség: az emberi méltóság, a szabad, megváltott ember jele; föltámadás.

ÜLNI

ráülni, vezetőként elől ülni, megülni, leülni, elakadni...

Az uralkodó, az elnök, a tanár (tanszék) testhelyzete. Krisztus "az Atya jobbán ül". A fesztelenül hallgató, a figyelő, a gondolkodó ember testtartása.

TÉRDELNI

letérdelni, térdén állni...

A megalázkodás, az alárendeltség elismerése.

"Ennek láttára Simon Péter Jézus lábához vetette magát és e szavakra fakadt: 'Uram, menj el tőlem, mert bűnös vagyok!'" (Lk 5,8)

A kérő, a kegyelmetváró testhelyzete.

Imádás: "mert egyedül te vagy a szent, te vagy az Úr, te vagy az egyetlen Fölség..."

"AZ EMBEREK BAMBÁN ÜLNEK EGYMÁS MELLETT"

Halló!

22. levél: március 10-én

A szög mégiscsak kibújik a zsákból: A pap mindig prédikál! Azt hiszem, ha egyszer nem csöpögne fontos kinyilatkoztatásoktól a leveled, akkor bizonyosan éjjel-nappal gyötörne a hasfájás, hogy elpazaroltad az idődet?!

Szóval, a szimbólumokról írt, mélyenszántó értekezésed (beleértve a "ráadást" is) mind Móninak, mind pedig nekem bőségesen elméleti maradt. Nálunk viszont valami megmozdult. Értem ezalatt a kisközösségi misénket, ami teljesen simán sikerült. Azaz: A szitu tulajdonképp nem is kedvezett. A csoport tagjai heteken keresztül csak morogtak, és bosszantottak a mise miatt. Sőt, kaján megjegyzések is röpködtek: "Tömjénszagú vénasszonyok gyülekezete leszünk", meg egyebek. A végén azért mindenki ott volt. Kezdetkor a csoportvezetőnk ügyes ötlettel állt elő. Már mind a tízen az asztal körül ültünk, közrefogtuk a plébánost, amikor Karcsi elővette az evangéliumot, és felütötte azon a helyen, ahol Jézus így szólt: "Ha ajándékokat az oltárra viszed és ott eszedbe jut, hogy felebarátodnak valami panasa van ellened, hagyd ott ajándékokat az oltár előtt, menj, békülj ki előbb felebarátoddal, aztán jöjj vissza éa ajánld föl ajándékokat" (Mt 5,23 és kk.). – Néma csend borult a tájra. Karcsi törte meg a döbbenetet azzal, hogy sorban mindenki mondja el, mi nem tetszik neki a csoportnál és az egyes tagoknál. Beton némaság. Aztán némi huzakodás után, de robbant a bomba: megindult az áradat. Volt ott bírálat, de akadt jócskán önkritika is. Hihetetlen! Félórát nagyon szépen, nyugodtan és meglepő tárgyilagossággal vitatkoztunk azon, mit lehetne jobban csinálni. Ez a beszélgetés annyira fölszabadított bennünket, hogy végül kéz a kézben, énekelni kezdtünk.

A továbbiakban azért eléggé elfogódottak voltunk, mert amikor a plébó megpróbált vitát provokálni az Írás alábbi részéről: "Aki nagyobb akar lenni, legyen a szolgátok" – ez nem sikerült, és egyedül kellett beszélnie. (Mi meg folyton azt hajtogattuk, nem kell prédikáció, hanem inkább vitázzunk! Lám, lám a gyakorlatban ez nem is olyan egyszerű!) De ugyanilyen siralmasan végződött a plébános felszólítása, hogy a

könyörgéskor ki-ki a saját szavaival mondja el kérését. Kínos volt. Mindenki félt, hogy blamálja magát a többiek előtt!

Nem akarom az egész misét most végigmesélni, csak még egyet. Sokkal egyszerűbb és intimebb volt, mint a templomban. Igazán felesleges, hogy a pap magára vette a fehér inget és a stólát. Végül is, ő sem különb, mint mi. Szerintem szuper lett volna, ha egyszerűen beilleszkedik közénk.

Ha most utólag szemügyre veszem a misénket, hát azt mondom: ennek van jövője! Az egyházközségi mise, ezzel szemben, rám még siralmasabban hat. Nincsen lehetőség a személyes részvételre. Az a néhány megszokott válasz, és ének nekem keveset mond. Főleg pedig: hol ott a közösség? De nem is képzelhető el, hiszen több száz ember csak bambán ül egymás mellett. Már előre végigfut a hideg a hátamon, mert két hét múlva csoportunknak kell a szentmisét a templomban megrendeznie. A plébá konokul visszatér emlékezetes beszélgetésünkre. A témánk: a mise és a közösség kapcsolata. Majd meglátjuk!

Csengettek! Biztos Móni az. Diszkóba megyünk.

Hát cisou (jól írtam?),

Marci

Ui.

Most modja Móni, hogy üdvözl. Tetszett, hogy a múltkor neki is írtál.

HOGYAN ÜNNEPELHETÜNK EGYÜTT?

23. levél: március 16-án

Kedves Marci!

Szépen "egyesbe jöttetek" a plébánosotokkal. Annyira örülök, hogy ma megtakarítom magamnak az én kommentáromat.

Soraidban olyan kibontakozásról szóltál, amit meg kell fontolnom. Valóban, a kisközségekben végzett "asztalmisének" van jövője, mert nagyon személyes és ugyanakkor társas ünneplési mód. De, ha ez annyit jelent, hogy az egyházközség vasárnapi miséje ezek után még unalmasabbá válik, és teljesen elhanyagoljuk, akkor váltónk hamis vágányra tereli vonatunkat.

Kisebb csoportok, élő közösségek, persze kellenek! Értelmüket azonban elvesztik, ha olyan kályhává válnak, amely csak önmagát melegíti. Sugároznia kell! Magyarán mondvá: át kell hatniuk a tömeg miséjét, hogy az egyházközség vasárnapi összefüvetele "mindenkit" gazdagítson.

Ne hidd, hogy nem látom a problémát. Valóban nehéz több száz idegen embert a vasárnapi misén összekovácsolni. De hol van az előírva, hogy "bambán üljenek egymás mellett"? Írod: képtelenség a közösségbe beilleszkedni! Ezt kisszerű beletörődésnek tartom.

Az ilyen "beletörődésnek" ellent mondok, és adnék néhány ötletet (csak ötlet és nem lényeges kinyilatkoztatás!), miképp vehetsz személyesen részt a misén, és hogyan "terelheti" egy elkötelezett kis csoport a templomjárók tömegét közelebb egymáshoz. (Lehet, hogy szükséged is van még néhány tippre a jövő vasárnapi "közösségi" misétekhez!?) Persze, értelmetlen dolog mások felé fordulni, amíg az ember maga sem tud bensőségesen, tudatosan az eukarisztiaán részt venni. Ezért utalnék újból a mise előtti feltétlen összeszedettségre. (Emlékeztetőül talán kezdedbe vehetnéd az imáról küldött levelem?) Továbbá hozzátartozik (micsoda túlzott követelés a fiatalokkal szemben!) az együtt-éneklés és imádkozás az Éneklő Egyház imakönyvből. Alkalom mindazoknak, akik nemcsak az árral akarnak úszni, hogy aktívvá váljanak, és levetkőzzék előítéleteiket. Azt azért még sem lehet állítani, hogy annyira lehetetlenek az énekek és az imák. Vajon nem bújik-e meg az elutasítás mögött egy jókora kényelem? Különben mi történne, ha olyan szöveget és imát, amit valahol láttál és jónak találtál, az imakönyvedbe tennéd, hogy pl. az eukarisztia ünneplésekor elgondolkozz felette?

Végül, minden mise alkalmával külön feltehetnéd magadnak: most erre illetve arra fogok figyelni: pl. tudatosan hallgatom a szövegeket (ebben az esetben biztos lesz egy vagy több olyan kifejezés, amely mélyebben megragad és magaddal viheted a hétköznapiodba). Máskor különösen is kinyitom a szemem és nézem – mondjuk – a miséző pap mozdulatait vagy tevékenységét. Mit fejeznek ki pl. az imára kiterjesztett karok, az áldás taglejtései, a kenyértörés? Esetleg különösen ügyelek a testtartásomra: ülésnél, állásnál, térdelésnél, járásnál (pl. amikor áldozni megyek), és így fontolom meg, mit is jelent mindez. Ide vehetjük a kéztartást is az áldozáskor: az elfogadás, a nyitottság, a várakozás taglejtését. Mit akar mondani – feleletként – az "ámen"? stb.

A további hangsúly – a figyelmes kapcsolat a körülötted lévő hivekkel – már átvezet a második kérdéscsoportba. Mit tehetek én vagy kiscsoportom a közös mise eleven ünnepléséért? Ideális volna, ha a már közösséggé formálódott csoport, az egyházközségben, célzatosan beépítené kialakított közösségi szellemét az istentiszteletbe? (Ezzel természetesen egyedül is megpróbálkozhat az ember, ha valóban érdekli a közösség.) Mondok egy példát:

Az egyik egyházközségben, a még meglévő fiatalságnak mintegy fele vasárnaponként a "szenteltvíztartót őrizte", vagyis elbújt a leghátsó oszlop mögött és unatkozva ácsorgott. Megindult az "oszlopos-szentek" akciója. A jámbor ácsorgók meglepetten vették észre, hogy egyik vasárnap a soraik között olyan fiatalok vannak, akik harsányan énekelnek, sőt a "némák" orra alá tolják az imakönyvüket, és a szövegre bökdösnek. Aztán ezek a "beszivárgók" a kiengesztelődésre való felszólításkor még béke-jobbot is nyújtottak és jól megrázták szomszédaik kezét. A mise után pedig megindult a beszélgetés, hogy döntés elé állítsák az ácsorgókat. Mindez megismétlődött néhány vasárnap. Az eredmény: többen készek voltak arra, hogy az "eukarisztia" témáját néhány este megvitassák. Voltak olyanok, akik teljesen elmaradtak a vasárnapi miséről, nem tűrve a nyomást. A nagy többség azonban igazában részt vett a közös istentiszteleten.

Nincs szándékomban, hogy valami csalhatatlan receptet adjak, miként juthattok el, egy nagyobb egyházközség esetén, a vasárnapi mise elevenné tételéhez. Azt azonban el tudom képzelni, hogy az elkötelezettek (plébános, egyházközségi tanács, kisközségek, énekkar ...) összpontosított bevetése képes a célt megvalósítani. A tudatosság folyamatos erősítése is fontos kellék.

Ebben a plébános sokat segíthet: esetleg az eukarisztiáról szóló beszédsorozattal. De legtöbbet a hívek tehetnek, pl. azzal, hogy az istentiszteleten sokkal több szerepet vállalnak. felolvasás, előéneklés, áldoztatás. Azt is el tudnám képzelni, hogy alkalomaadtán néhány hívő a plébánossal együtt készíti elő a szentbeszédet, esetleg közreműködik a párbeszédés szentbeszédben.

Jól jegyezd meg: aki elkötelezi magát, az termeli az egyéni, helyi ötleteket. Az egyik templomban, hét közben, könyvet tesznek ki, amibe mindenki beírhatja az imaszándékát. Az egyházközség egy tagja aztán vasárnap ezeket összefoglalva, könyörgésként előterjeszti. Máshol észrevették, hogy a fiatal pároknak nehézséget okoz a közös áldozás, mert egyiküknek mindig vigyázni kell a gyerekekre a padban. Úgy oldották meg, hogy

szülők gyerekestül mennek áldozni, és a pap a kicsinyeknek keresztet rajzol a homlokára. Másutt a fiatalok csoportja betanulta, három szólamra az *Adj nekik békét* (*Dona nobis pacem*) kánont. Egyiküknek az az ötlete támadt, hogy vasárnap ezt fogják elénekelni áldozás utáni hálaadásként. A plébános és a kántor egyetértettek, és a híveknek nemcsak "szuper-élménye" volt, de világossá vált, hogy az istentiszteletet felépíthetik közösen is.

Még sok mindent lehetne bevezetni, pl. a vasárnapi mise után "találkozóra" lehet hívni a hívőket a plébániára. Száz szónak is egy a vége: mindig az egyéni ötletek a legjobbak.

Befejezésül pedig határozottan ellentmondok! Egy mellékesen elejtett megjegyzésedet kell helyére tennem. Igazad van: a pap sem "különb" mint mások, de azért csak úgy "beletemetni" a társaságba, mégsem lehet. Nem azért mondom ezt, mert féltem a pap tekintélyét és rangját, hanem mivel az evangélium és az Egyház tanítása meghatározza a pap helyzetét. Jézus Krisztusnak, az Isten és az ember közötti közvetítőnek, a p a p m e g h o s s z a b b í t t k a r j a, "Isten titkainak megbízottja és szétosztója" – ahogy Pál apostol írja. Ez egyértelművé válik a misében: Jézus Krisztus eukarisztikus jelenléte az átváltoztatás szavaihoz kötődik, amelyeket a pap csak az ő nevében és megbízatása alapján mondhat ki. A pap ezen méltóságának kifejezésére ölti fel az eukarisztikus ünnep alkalmával a különleges ruháját (a kisközösség miséjén egyszerűsített formában).

Máskülönben ránk, papokra vonatkoznak Pál apostolnak ezen szavai: nem vagyunk "hitetek urai, hanem örömtők szolgálói"; vagy ahogy a ma használatosabb fordításban olvashatjuk: "Hiszen nem hiteteken akarunk uralkodni, hanem örömtőknek vagyunk munkatársai" (2Kor 1,24).

Remélem, egyik vagy másik ötletem segíthet a közösségi istentiszteletek élénkítésében. Talán már a vasárnapi miséteknél, amelynek témája – ugyebár – a "közösség" lenne?!

Az előkészületekhez sok sikert,

Geri

"TÖBB IFJÚSÁGI MISÉT!"

24. levél: március 31.-én.

Kedves Geri!

Remélem, nem kapod fel a vizet, de leveled több része beton. Egyébként örülök, hogy nem teszel lakatot a szádra. Hiszen tőlem is volt mit nyelned. S azt is be kell vallanom: amit bíralsz, az valahogy mindig ül.

Az általunk rendezett egyházközségi miséről: nem volt rossz! De soha nem hittem volna, hogy az előkészítés ennyi munkát igényel. Nem akarlak hosszú szöveggel untatni, csak két dolgot mondok, ami az embereknek teljesen új volt. Egyikünk vállalta az üdvözlést. Eközben megkérdezte a híveket: vajon alaposabban megnézték-e már jobb és baloldali szomszédjukat? Megrökönyödés. Majd utána: többen egymásra néztek, elmosolyodtak; volt, aki kacsintott; volt, aki zavarában bemutatkozott; volt, aki köszönt stb. A másik: a plébánossal készítettünk elő egy dialógust a prédikáció helyett! (Köszí a klassz tippet!)

Móni és én kérdéseket tettünk fel, elsősorban a közösségi szellem hiányáról a misén, a plébános pedig válaszolt. Azt hiszem, mindenki odafigyelt, nem úgy, mint máskor... Ja, még valami: a kiengesztelődéskor a szomszédoknak egymással kezet kellett fogniuk. A plébó nagyon ügyesen indította ezt el, mert lejött az oltárról és az első padhoz ment, ahol kezet fogott az ott ülőkkel. Voltak, akik komikusnak találták a dolgot, mások azonban tudatosan részt vettek mindenben. A mise után pedig feltűnően sokan beszédbe elegyedtek egymással a templom előtt. Ezt jó jelnek vélem.

Újításunk persze eltérő megjegyzéseket kapott. Az egyházközség egyik kiváló tagja hangosan elégedetlenkedett, duzzogott: a régi mégis csak más, mint ezek a borzalmas ifjúsági misék, ahol akkora a felhajtás, hogy az ember imádkozni is elfelejt. – Mónika rákérdezett: Ugyan már, hány ifjúsági misén vett részt eddig? (Ti. nálunk ez volt az első!) Erre persze dadogott. Na, én aztán roppant udvariasan megadtam a kegyelemdőfést. Nem kellene semmiféle ifjúsági misét tartani. Legközelebb bizonyára a tanácsos úr gondoskodik a mise megrendezéséről, annál is inkább, mert az nemcsak a plébános úr feladata! – Gondolhatod, paprika lett, laposakat pislogott, majd lekopott.

Nem volna rossz, ha plébániánkon minden 6. vagy 8. héten ifjúsági misét tarthatnánk: gitárral és modern énekekkel. Annyi örült jó dalt hallottam már kazettáról. Talán sikerül nekünk is szervezni valami jó együttest. Azt hiszem, erre a

misére újra sok fiatal jönne el, olyanok is, akik ezer éve nem voltak a templomban.

Neked vannak tapasztalataid az ilyen istentiszteletekről? Igazán adhatnál néhány bomba-tippet! Nem kell azonnal, mert tudom, most a nagyhéten rengeteg a dolgod.

Kellemes húsvétot,

Marci

ÖTLETEK AZ ELŐKÉSZÍTÉSHEZ

25. levél: április 10-én

Mit gondolsz, Márton,

nem lenne itt az ideje, hogy lassan véget vessünk levelezésünknek? No, nem azért, mintha már torkig volnék veled, vagy unalmas volna gondolatcserénk, hanem, mert a gyakorlati teendőket azért mégis sokkal célszerűbb közvetlenül megbeszélni. Éppen ezért Mónikával együtt szeretettel meghívlak "helyszíni tárgyalásra", valamelyik hét végén a gimnázium templomában a diáknisére. Pontosabban: április 26-27-én. Találkozhatnánk, együtt ünnepelhetnénk, és képet kaphatnátok a rendezésről is. Utána pedig nyugodtan mindent megtárgyalhatunk.

Most lássuk azonban a témát: "Néhány ötlet az ifjúsági miséhez." A válasz vagy egy 20 oldalas levél lenne, ha kerek egészret kérsz; vagy küldök egy tökéletlen, nem kielégítő vázlatot. Pillanatnyilag nem fülk a fogam "kimerítő" fogalmazásra. Ezért marad a "karcolat". A többi majd szóban: oké?

Elöljáróban: nehogy a későbbiek folyamán hideg zuhany érjen, néhány veszélyre részletesen rá kell mutatnom. – Mi volt az oka, hogy több plébánián a fiatalok miséje aránylag rövid életű volt? Az, hogy látnyossággá fújták fel. Itt most elsősorban nem teljes hangerőre gondolok, hanem a "mutatványra", ami lehet, hogy rövid távon vonzza a fogyasztók nagy tömegét. Hosszú távon ez hihetetlen bevetést igényel, ha a nézőket, illetve a hallgatóságot közben akarjuk tartani. Ebben az esetben pedig az ifjúsági mise "vállalkozás" megbukik, mert a hitparádék és a zenés mutatványok közötti verseny eleve vitathatatlan. Az előkészítő csoport tulajdonképpen ott követi el a hibát, ha csupán a "rendezésre" (értem ezalatt a külső kellékeket) szorítkozik, hogy ilyen módon odacsalogassa a fiatalokat, és ugyanakkor elfeledkezik a misés ajátó jellegéről. Arról, hogy Jézus Krisztussal és rajta keresztül az Atyával való találkozás élményét igyekszik elősegíteni. Mások pedig figyelmen kívül hagyják, amit

az egyházközsg miséjében olyan élesen kipellengéreztek, hogy ti. a fiatalok nagyobb része, valójában az ifjúsági misén is, részvétel nélkül üldögel, miközben valahol elől néhányan "produkálják" magukat.

Szépítés és kertelés nélkül írom mindezt, nehogy kísérletek ugyanebbe a szakadékba zuhanjon. Az ifjúsági misének ugyanis nem az az egyedüli célja, hogy a fiatalok kedvéhez idomuljon. Ez is fontos, de a fő célt soha sem szabad szem elől téveszteni: tegyük lehetővé az ifjúságnak és a fiatalabb felnőttgenerációnak, hogy saját világukból, helyzetükből kiindulva eljussanak az eukarisztiához, és ezen keresztül találkozzanak Krisztussal. Amint az "ifjúság" a felnőtté válás útjának egyik fejlődési szakasza, úgy az ifjúsági mise sem öncélú, hanem átmenet a vasárnapi, rendszeres, közösségi istentisztelethez vezető úton.

Ebből a szemszögből nézve a dolgot, kétféle ifjúsági misét különböztetünk meg:

1. A tudatosságot (meggyőződést) erősítő mise, amely a világért való felelősséget fokozza, és ezzel politikai jelleget hordoz. A témák a "katonai szolgálattól" (háború és béke) a "harmadik világ" ügyén keresztül, egészen a "templomi esküvő nélküli együttélésig" terjedhetnek. De nehogy megrekedjünk a szociális jelszavaknál! Itt a leendő keresztényekhez szólunk, akik Krisztustól irányt és erőt nyernek az időszerű problémák megoldására.

2. A meditatív ifjúsági mise. Ebben az Isten előtti személyes, egzisztenciális helyzetről elmélkedünk: meditatív zene, kevés szó, bátorság a hallgatásra. A témák: az élet értelmétől kezdve, az imán keresztül az eukarisztiáig, tág lehetőségeket kínálnak.

Az ifjúsági mise sikerének titka, részben a fiatalokhoz szabott témában, részben a rendezés tág játék-lehetőségében rejlik. De nagyon kérek, hogy a tervezésből a plébános ne hagyjátok ki, különben az egésznek nem sok jövőt jósolok!

A megbízható együttesnél (amely nemcsak hangerővel rendelkezik!) fontosabb – tapasztalatom szerint – a gitáros énekcsoport vagy énekkar 10-20 taggal. A számtalan modern dal életet és lendületet ad, főleg, ha a hívőkkel felváltva énekeljük. Ez is "lehetőség" arra, hogy a templomban az embereket közös éneklésre serkentsük. Megéri, még akkor is, ha a mise előtt rövid ideig próbálni, gyakorolni kell. Nem fontos, hogy minden alkalommal új legyen az ének.

Ha sikerült a templomtérben a társadalom "fogyasztói" szemléletét áttömnünk, akkor tanácsos az előkészítést, már a mise előtt, a plébánián elkezdni. Kisebb csoportokban felvázoljuk a

mise témáját. Ehhez szemléltető plakátot, kollázst is készíthetünk, akár képeslapokból. Tarthatunk írásmeditációt: a kisközösség minden tagja egy plakát üres hátlapjára, vagy tapéta szeletre felírja, hogy mi jutott eszébe a témáról. (Esetleg állást foglal a mások által leírtakhoz.) Hozzáértők tervezhetnek valami szerepcsere játékot, szópárbajt stb. Az eredményt a mise kezdetén röviden fel lehetne olvasni és megmagyarázni "ráhangolásként"!

Hasonló célt szolgálhat egy "inger-szöveg", amit mindenkinek a kezébe nyomunk, vagy egy rövid film, dia stb., amit mise előtt vagy kezdetekor vetítünk. Mindezzel ráirányíthatjuk a figyelmet a mise témájára, és szólásra serkenthetünk. Nem trükk ez, hanem lényeges segítség sok fiatal részére, akinek éppen az istentisztelet kapcsán kell felülemelkednie a fogyasztói magatartás, a személyes gátlás és a kudarcoktól való félelem magas "falán", hogy elinduljon a kötetlen megnyilatkozás, az ima felé. Mert a következő lépés: az egyetemes könyörgésben egyéni kérések szabad megfogalmazása, elmondása. Később esetleg a misében is lehetne "rögtönözve" mondani egy-egy imát.

Nehézséget okozhat az, hogy miképpen biztosítsuk egymással a kapcsolatot a mise ideje alatt. Az egyik templomban a két padosor gyakorlatilag két különálló részre tagolta a hívőket. A kapcsolatteremtést itt úgy oldották meg, hogy a Miatyánknál mindenki felállt, és a két padosorból egymás felé indult: a padosorok közét áthidalták, és mindenki kezét tudott fogni a szomszédjával. Létrejött az imaközösség. A békejobbot is ki-ki szabadabban nyújthatta a másiknak.

Az istentisztelet merevségének megtörésére éppen a békejobb nyújtása adhat számtalan lehetőséget: kézszorítás, üdvözlő szavak, köszöntés, átkarolás. Azonban nagyon vigyázzunk: mindennek lassan, teljesen szabadon kell kifformálódnia, nem lehet egyszerűen megrendezni!

Még egy utolsó adalék, ami tulajdonképpen magától érthetődő: a mise ünneplése nem korlátozódhat csupán a templom területére, hanem indításokat kell adnia, hidat kell képeznie a hétköznapiak felé is. Nem egy akció született már az ifjúsági mise nyomán, amely hatást gyakorolt az egyházközség, sőt a város, vagy kerület életére; kiterjedhet a rászorulóknak segélyezésére is. "Ti vagytok a föld sója, és ti vagytok a világ világossága!"

A lehetőségek felsorolását ezzel meg is szakítom, és emlékeztetek újból a meghívásomra. Kérlek, mihamarabb közöld, hogy az időpont megfelel-e mindkettőtöknek.

Az írástól kimerült,

Gerid

"MIÉRT PARANCS A VASÁRNAPI MISEHALLGATÁS?

26. levél: április 19-én

Kedves Geri Bácsi!

Majdhogynem ünnepi kedvem van (lásd a lehetetlen megszólítást!), mert terjedelmes levelezésünknek, valószínűleg, utolsó sorait rovom. Komolyra fordítva a szót: ha visszatekintek levelezésünkre – összegyűjtött kincsként itt fekszenek előttem –, őszintén le kell szögezmem, hogy jókora utat tettem meg. Tulajdonképpen csodálkozom magamon. Mióta ténylegesen alkalmam nyílt közreműködni az eukarisztia, igazi igényemmé vált. Éppen ezért nem is tudom az elsajátítottakat csak magamnak megtartani, hanem terjesztenem kell: a tudatosítástól függ minden.

De egy kolonctól feltétlenül szabadíts még meg: miért kényszeríti az Egyház paranccsal az embereket a vasárnapi misére? Hiszen ez a tény azt sugallja, hogy talán maga az Egyház sem bízik az eukarisztia vonzerejében. Vagy fél attól, hogy a döntést kinek-kinek a kezébe adja? Megalázónak, kisszerűnek tartom, hogy az embert kényszerítsék az Istennel való találkozásra. Azt gondolom, hogy ha az egyént kellő módon felvilágosítjuk, és ha a misét tartalmasan megrendezzük, akkor ezt a gyámokodást elhagyhatnánk. A másik: valamikor pokollal fenyegették az embereket, ha nem mentek el a templomba. Ez azonban ma már senkit sem ijeszt meg. De barátaim abban sem találnak semmi különöset, ha elmaradznak a miséről. Így a kötelesség, amit csak a kisebbség tart be, máris halott. Vagy talán nem?

Befejezésül még valami, ami bizonyára örömet okoz neked: Mónikával elhatároztuk, hogy benevezünk a legközelebbi egyházközségi tanács választásakor. Támadásunk célpontja: a liturgikus bizottság. Úgy érezzük, hogy ezt a béna gyülekezetet néhány eleven ötlettel föl kell ráznunk.

Levelem végén vagyok, és majdnem elfelejtettem a legfontosabbat: köszí a meghívást, klassznak tartjuk Mónival, de az időpont, sajna, nem oké. Azon a hétvégén nagyon fontos zenekari próbánk van! A következő hétvégek mind okék.

Adnál más lehetőséget?

Marci

A FÖLSZABADÍTÁS ÜNNEPE

27. levél: április 30-án

Kedves Marci!

Kár, hogy a javasolt időpont nem felel meg. Így a megbeszélést elhalasztjuk 17-18-ra. Viszont ezzel lehetőségem nyílik – legeslegutoljára –, hogy papírt és az agyamat megerőlttesem, és így álljak rendelkezésedre.

Emlékszel még arra, hogy levelezésünk kiindulási pontja a "vásárnapi kötelesség" volt? Jól tetted, hogy újra előhozta a témát, mert válaszom akkor nem volt kerek, s talán még most sem lesz minden szempontból teljesen kielégítő.

Amikor a "mísehallgatás parancsa" elleni tiltakozásodat olvastam, azt gondoltam: Tulajdonképpen igaza van a fiúnak! De azok után, amit már tisztáztunk, nem tekinthetjük többé kötelező gyakorlatnak a misét. Itt nem emberi teljesítményről van szó, hanem az Isten szolgálatáról (az "istentisztelet" szó jelentése elsősorban az, hogy az Isten tisztel meg, szolgál bennünket!), vagyis Isten kínál fel szeretetét, barátságát, közösséget és az egyesülést. Nem lenne tehát a legnagyobb örültség ezt kötelezően előírní? Meg lehet-e azt parancsolni, hogy szerethessenek és viszont szerethessenek? Hol marad az ember szabadsága? Hiszen éppen a szeretet területén szabadon kell válaszhasak: az igényeim és az érzéseim alapján!

Ez annyira magától érthetődőnek tűnik, hogy megtámadhatatlan. Azonban van mégis egy bökkenő: ha ezt az érvelést elfogadjuk, akkor annak a családapának, aki feleségénél fiatalabb, csinosabb nőt ismer meg, és érte cserbenhagyja saját családját, azt kellene mondanunk: helyesen tetted! Hiszen szabad ember vagy! Vagy a heroínt élvező narkomániásnak szabadságot kellene biztosítanunk, hogy szenvedélyét kiélje, s halálra szurkálja magát. Szóval, érvelésünk sántít!

Azt hiszem, a kötelesség és a parancs szükségessége onnan ered, hogy az ember nemigen lát tovább az orránál, távlata szűk és korlátolt. Már régóta nem afelé törekszik (= szereti!), ami valóban javát szolgálja. Ez nemcsak a gyermekekre vonatkozik, akik általában pl. nem tudják eldönteni, mennyit aludjanak, mit kell enniük stb. Ez a szűk látókör valószínűleg az ember lényéhez tartozik. Ezért fordul gyakran elő, hogy a pillanatnyi igény elébe kerül az egyén igazi javának, amit egyszerűen nem érzékel. Egyszerű megfigyelésem ez a tény. Megfigyeltem, s utolsó szabadságom folyamán megvilágosodott: az üdülők táján a vásárnap már régen arra szolgál: "Munkára fel!" Az emberek

túrják kertjüket, vagy javítják mindazt, ami a ház körül föllelhető, mert "az idő pénz!" Vidéken, ahol néhány napig megpihentünk, az ünnepnap valódi lélegzetvétel a serény munkával töltött hétköznapiak után. Bizonyára nem azért van ez így, mert felismerték, hogy az ember szervezete igényli a munka és a pihenés meghatározott ritmusát, különben "igavonó barommá" válik. Ők még inkább a régi szokások, az illendőség és az egyházilag elrendelt vasárnapi pihenés hatása alatt állnak.

Hasonlót állíthatunk sok hívőnek az eukarisztia ünnepelésében elfoglalt álláspontjáról. Ha eltekintünk a többé vagy kevésbé látványos rendezéstől, tulajdonképpen a hívő embertől függ, hogy a léteért folytatott küzdelemben ne sajnálja magától a lélegzetvételnyi szünetet. Sőt keresse fel a hívő közösséget, hogy legalább vasárnap, az Úr föltámadásának napján, Istent dicsőítse, hívő szavát meghallja, önmagát szerető jelenlétének átadja, és benne nyugalmat leljen. Mindez alapvetően az egyénre szabott, mert csak így nem veszi el életének célját és értelmét. Azonban ehhez a felismeréshez nagyon kevesen jutnak el. Pusztán egyházi parancsot látnak, amit nem követnek, vagy pedig pillanatnyi igényekre hallgatnak: "Ma végre kialszom magam!", "Itt az alkalom, hogy kocsimmal jó sok kilométert rójak le!", és máris elmaradnak a miséről.

Ha megengeded, a "vasárnapi parancs" problémáját kissé mélyebben elemezném, bár ezzel levelem terjedelme jócskán megnő. Az utóbbi időben feltűnt, hogy igen sok tanítványom viszonylag apró nehézség láttán világvégi hangulatba, pánikba esett. Tapasztaltam pl., hogy egy-egy fiatal makacsul ragaszkodik barátjához vagy barátnőjéhez, és ha a kapcsolat megszakad, teljesen kicsúszik lába alól a talaj, mintha többé nem tudna megállni saját lábán.

Állítom, hogy az eféle összeroppanás régebben nem volt ily gyakori a fiataloknál. A túlterhelés lenne az oka? Vagy a legkülönbözőbb benyomások áradata? A teljesítmény-stressz? A szétbomló családok nyomasztó, gyökértelen légköre? A fenyegető világhelyzet...?

Talán a nagy szabadság a ludas, amit ti kisebb-nagyobb hangerővel követeltek (és messzemenően meg is kaptok!), és emberileg nem tudtok vele megbirkózni. Mindenesetre tanítványaimnál azt tapasztalom, hogy a korlátok nélküli játszótéren elbizonytalanodnak. Szívesen odaadnák kockázatos döntési szabadságukat áttekinthető játékszabályokért, valamint rendezett otthonért. Ha pedig saját fiatalkoromat is mérlegre teszem, teljesen egyértelmű előttem, hogy éppen a gyermekeknek és a fiataloknak van szükségük szilárd, határozott keretekre (pl.

család, állam, Egyház), vagyis a kellő játékszabályokkal rendelkező, s végül is biztonságot adó rendre. Ide sorolhatók az Egyház parancsai is.

Főlszabadítják a felnővekvő nemzedéket a túlkorai egyéni felelősség súlyos terhe alól. Egy dolgot azonban nem győzők hangsúlyozni: a parancsoknak nem az a célja, hogy pórázon tartsák, lealacsonyítsák és ijesztgessék az embert: "Ha ezt teszed, a pokolba jutsz!" Nagyon helyesen látod, hogy a parancs nem arra való, hogy gyámkodjon feletted. Jól látod azt is, hogy a büntetés ígéretése huzamosabban már nem rettent el. Hogy juthat el pl. a gyermek, aki csak vak engedelmességet tanult, a szabad emberi döntéshez és a felelősségvállalásához?! Igaz, apró gyermekeknek a szülők egyszerűen parancsolnak, mivel ezek még képtelenek belátni: mi, mire jó! De a szeretetteljes édesanya és édesapa egyidejűleg kisebb ügyekben, szabad kezet biztosít gyermekének. Ahogy nő a gyermek, úgy a bölcs szülőnek gondja lesz rá, hogy utasítását kellőképpen megindokolja, és lassacskán tanácsná formálja. Így a felnővekvő megtanulja, hogy a döntéséért neki kell a felelősséget vállalnia: fokozatosan a saját lábára áll!

Most aztán végleg befejezem! Veled együtt várom (magam is ezen fáradozom), hogy az A n y a-szentegyház "Isten gyermekeinek szabadságára" (Pál) vezesse híveit. Veled együtt remélem, hogy az Egyház a jövőben nem elégszik meg a vasárnapi kötelezettség szigorításával, hanem mindent megtesz, hogy elvezesse az eukarisztia mélyebb megértéséhez mindazokat, akik a "főlszabadítás ünnepéből" valamit már megsejtettek. Ebben az esetben a mainál több hívő fog szabadon részt venni a vasárnapi misén.

Szívélyes üdvözeletem és áldásom küldöm,

Gerid

TARTALOM

Előszó	3
1. "Ami a fejembe kergeti a vért"	4
2. Nehézségek a vasárnapi misével	5
3. "Óskori kövület"	7
4. Hogyan keletkezett a mise?	8
5. "Mindig csak a régi nóta"	13
6. Az eukarisztikus ünneplés rendje	14
7. "Fölszabadító mise? – Ostoba tréfa!"	18
8. Megváltás és az "emlékezés a megszabadulásra"	19
9. "Fölszabadulás – szerintem...?"	21
10. A végsőig menő odaadás	22
11. "Hálaadás? - áldozat? - ünnep? - lakoma?: Mi a mise tulajdonképpen?"	27
12. Az eukarisztikus ünneplés alapigazsága	28
13. Isten jelenléte a szentségekben	31
14. "Jézus a kenyérben? - Képtelenség!"	33
15. A szeretet titka	34
	61

16. "De a valóság!"	36
17. Ima a mise közben	38
18. "Imára idomítottak?"	40
19. A személyes imához vezető út	41
20. "Jelképek, amelyeket senki sem ért!"	43
21. Az élet jelképei	44
22. "Az emberek bambán ülnek egymás mellett!"	48
23. Hogyan ünnepelhetünk együtt	49
24. "Több ifjúsági misét!"	53
25. Ötletek az előkészítéshez	54
26. "Miért parancs a vasárnapi misehallgatás?"	57
27. A fölszabadítás ünnepe	58

Marci nem tesz lakatot a szájára. Őszintén kimondja, ami szívét nyomja, és ez életkorára jellemző éles bírálóat is az Egyház és a vasárnapi misehallgatás parancsa ellen. Szerencséjére talált olyan lelkiatyát, aki megérti őt, és mellőzve a "vájtfülű teológusok" nyelvezetét, közli saját meggyőződését a kérdésről. Ebben a könyvben ezt az izgalmas levélváltást olvashatjuk. Sok mindenről esik szó, amire talán magunk is régóta keressük a választ. Olyan érdekesen tájékoztat, hogy a fölvetett kérdések egészen új megvilágítást nyernek. Fölfedezhetjük, milyen közel áll a mise megünneplése legmélyebb lényünkhöz, a hihetetlenül szerető Isten megtapasztalásához. Átéldhetjük, mit jelent az egyívásúak közössége. Ezzel a könyv igazi segítséget nyújt a személyesebb élethez. Bár elsősorban a lázongó és tennivágyó fiatalokhoz fordul, az idősebbek is ötleteket kaphatnak vitáikhoz.

Gerhard Debbrecht hittanár Meppenben. 1935-ben Brémában született. Latint, franciát, majd pszichológiát és pedagógiát tanult, végül teológiát végzett. 1965-ben szentelték pappá. Azóta főképp a fiatalok lelki gondozásával és hittan tanításával foglalkozik. 1976-1979 között a hitoktatás szakigazgatója. Rendszeresen részt vállal a felnőttképzésben és a rádió egyházi adásaiban is.